pomurski vestnik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

MURSKA SOBOTA

19. marca 1959 Leto XI. Štev. 11

Cena 10 din

Obeti za povečanje družbenega standarda v soboški občini

Prvi odločni koraki

Iz prispevkov kolektivov: dograditev dispanzerjev v soboškem zdravstvenem domu, ureditev kemične čistilnice, pralnice in likalnice ter obrata družbene prehrane v M. Soboti — Dve možnosti za rešitev perečega stanja šolstva v mestu

Znano je dejstvo, in to potrjuje tudi analiza stanja iz lanskega leta, da je potrošnja kmečkega prebivalstva rastla neprimerno hitreje kakor pri delavcih in uslužbencih v ostalem gospodarstvu. To se je zgodilo predvsem zaradi povečanja cen kmetijskih pridelkov. Taki odnosi seveda niso v skladu s smernicami perspektivnega plana, ki predvideva, da osebna potrošnja delavcev in uslužbencev ne bo več zaostajala. Zato bo porast osebne potrošnje kmečkega prebivalstva odvisen predvsem od razvoja kmetijske proizvodnje in proizvodnje tržnih viškov.

Na porast življenjske ravni pa seveda ne vplivajo samo osebni dohodki delavcev in uslužbencev; zato predvideva letošnji družbeni plan soboške občine mnogo večjo skrb raznim oblikam gospodarske in družbene dejavnosti, ki lahko posredno zelo močno vplivajo na življenjsko raven delovnega človeka. Tu kaže omeniti predvsem organiziranje raznih uslužnostnih servisov za razbremenitev gospodinjstva, komunalno izgradnjo, družbeno prehrano, itd. Razumljivo je, da bodo morali do teh vprašanj pokazati kolektivi boljši odnos kot doslej, kar jim je omogočeno z novimi predpisi o delitvi dohodka v gospodarstvu oziroma s tem, da jim je prepuščeno več sredstev za za njihovo prosto razpolaganje. Vprašanje pa je, kako bodo naši kolektivi s temi sredstvi gospodarili, predvsem pa, v kakšne svrhe jih bodo namenili.

30% V POSEBNI SKUPNI SKLAD OBČINE

Težnje naših sindikatov, da bi gospodarske organizacije namenile dve tretjini sredstev, s katerimi razpolagajo, za družbeni standard, tudi v soboški občini ni bilo mogoče podpreti, saj morajo gospodarske organizacije vlagati del sredstev v proizvodnjo. Obveljala je težnja, da naj bi gospodarske organizacije od svojih razpoložljivih sredstev pri obračunu za leto 1958 namenile v svoje sklade skupne porabe vsaj 50% teh sredstev. Od tako zbranih sredstev na skladih

(Nadaljevanje na 2. strani)

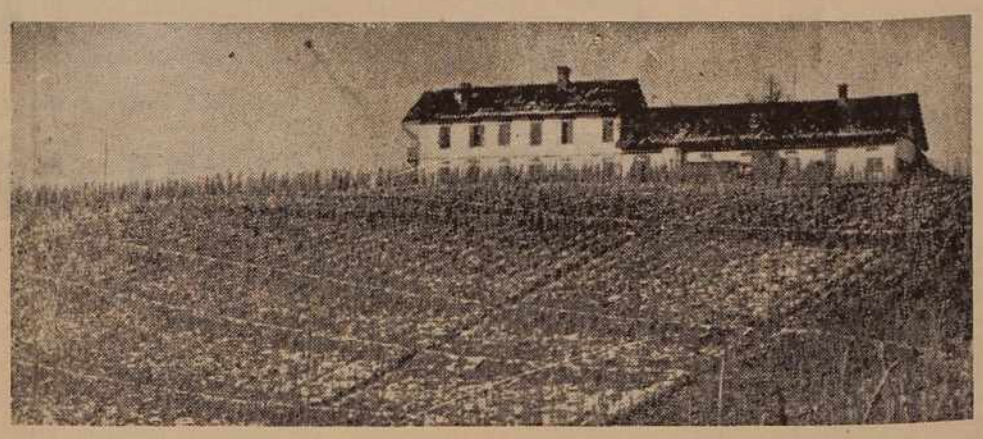

Velike rezerve — tudi v našem vinogradništvu. Posnetek je iz ljutomerske občine

NOVI VIRI SREDSTEV

Sekretariat za finance FLRJ je pred kratkim izdelal posebno uredbo, po kateri bodo komunalne banke, zadružne hranilnice in hranilno kreditni odseki pri kmetijskih zadrugah smeli odobravati v skupnem znesku 30 odstotkov zbranih hranilnih vlog, dolgoročna posojila za stanovanjsko izgradnjo, za investicije v kmetijstvu in v ostalem gospodarstvu ter komunali. Komunalne banke in drugi omenjeni denarni zavodi, v našem okraju bodo razpolagali s približno 48 milijoni dinarjev. Kredite bodo odobravali upravni odbori posameznih bank, in sicer za dobo petih let.

Sredstva, ki jih bodo smele banke deliti kot dolgoročna posojila, so sicer skromna glede na splošne potrebe. V zadnjih letih je sicer čutiti nenehno naraščanje hranilnih vlog, kar je razveseljivo dejstvo, vendar bodo morale tako komunalne banke kot naša zadružna hranilnica, predvsem pa hranilno kreditni odseki pri kmetijskih zadrugah posvečati še več pozornosti propagandi denarnega varčevanja med našim prebivalstvom. Omenjeni ukrep Sekretariata za finance je pokazal, da je mogoče razpoložljiva sredstva prebivalstva, naložena na hranilne vloge, zelo s pridom izkoristiti.

Uredba daje upravnim organom in teritorialnim oblastnim forumom popolnoma proste roke glede uporabe omenjenih sredstev. V določenih gospodarskih krogih menijo, naj bi iz teh sredstev namenili manjšo vsoto tudi za posojila zasebnih investitorjev za dograditev stanovanjskih hiš.

Urejanje tarifnih pravilnikov v podjetjih

OSNOVA JE PRODUKTIVNOST IN PRAVILNA OCENA POGOJEV

DELOVNI KOLEKTIVI RAZPRAVLJAJO O TARIFNIH PRAVILNIKIH — KOMISIJE ZA PRIPRAVO IN ODOBRAVANJE TARIFNIH PRAVILNIKOV PRI OBČINSKIH, KOT PRI OKRAJNEM SINDIKALNEM SVETU NAJ DOVOLJ GIBČNO OBRAVNAVAJO VSAK POSAMEZNI PRIMER IN NAJ UPOŠTEVAJO VSE SPECIFIČNE OKOLNOSTI — KOLEKTIVI SE STRINJAJO, DA JE MOČ POVEČATI OSEBNE DOHODKE ZAPOSLENIH LE OB POVEČANEM DOHODKU PODJETIJ

Zadnje čase je v vseh večjih in tudi manjših kolektivih v Pomurju nešteto razprav ob pripravah novih tarifnih pravilnikov. Tako osnovne organizacije ZKS kot sindikalne podružnice, so tudi občinski sindikalni sveti sklicali že več posvetovanj, na katerih so se dogovarjali z zastopniki sindikalnih podružnic podjetij o načelih, ki jih naj vsebujejo novi tarifni pravilniki. Ponekod so priredile sindikalne podružnice tudi obširna predavanja o tej temi za vse člane sindikata, kar bo še povečalo sodelovanje vsakega posameznega delavca v razpravah o tarifnih oziroma premijskih pravilnikih.

V dosedanjih razpravah se je močno uveljavilo tudi mnenje sindikalnih forumov, ki zastopajo **načelno stališče, naj se ob novih tarifnih pravilnikih osebni dohodki zaposlenih ne povečajo linearno. Že prvi razgovori o tarifnih pravilnikih pa obenem kažejo, da bodo morale odločati o sprejemu pravilnikov tarifne komisije in vsi prizadeti forumi zelo elastično, upoštevajoč vse specifične okolnosti posameznih podjetij.**

Splošna skrb za povečanje dohodka

Res je sicer, da so prejemki zaposlenih v naših gospodarskih organizacijah, ne glede na to ali ono gospodarsko panogo, nekoliko pod republiškim povprečjem. Zanimivo pa bi bilo primerjati tudi povprečje glede produktivnosti, ker bi imeli tako nekoliko lažje delo pri pripravljanju tarifnih pravilnikov. Mimo tega so bila že doslej v nekaterih gospodarskih organizacijah manjša nesorazmerja. **Tako so ustvarili n. pr. v Tovarni mesnih izdelkov v Soboti lani na enega zaposlenega višji dohodek kot v ostalih sorodnih podjetjih v Sloveniji, prejemki zaposlenih pa so bili nekoliko pod republiškim povprečjem. V Tovarni mesnih izdelkov so se zato odločili, da bodo ta nesorazmerja popravili.**

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sprejet družbeni plan občine M. Sobota

Gospodarske in negospodarske investicije

LETOS V SOBOŠKI OBČINI 519 MILIJONOV DINARJEV ZA NADALJNJI RAZVOJ GOSPODARSTVA IN 217 MILIJONOV DINARJEV NEGOSPODARSKIH INVESTICIJ ZA IZBOLJŠANJE ŽIVLJENJSKEGA STANDARDA PREBIVALSTVA,

Družbeni plan soboške občine — sprejet je bil na seji občinskega ljudskega odbora 12. marca — ki zajema tudi okvirne smernice perspektivnih planov bivših občin Grad, Cankova in Martjanci, predvideva med drugim precejšnja vlaganja družbenih sredstev v gospodarske investicije.

Med glavnimi gospodarskimi investicijami, ki jih predvideva letošnji družbeni plan soboške občine, je rekonstrukcija Tovarna mesnih izdelkov M. Sobota, pričetek gradnje proizvodne dvorane pri Panoniji, skladišča pri tovarni perila, povečanje obratnih prostorov v Pomurskem tisku, nadaljevanje rekonstrukcijskih del v opekarni Puconci in gradnja skladišča pri Tovarni mlečnega prahu.

Delavski sveti omenjenih podjetij so o investicijah razpravljali že na mnogih sejah in namenili zanje večino razpoložljivih sredstev. V Tovarni mesnih izdelkov je delavski svet določil za obnovo obratov 50 milijonov dinarjev. Tudi delavski svet v Pomurskem tisku predvideva za začetek svojih investicijskih del 15 milijonov, v Tovarni mlečnega prahu pa 16 milijonov dinarjev. Upravni organi vseh omenjenih podjetij so že pred leti pričeli usmerjati vsa razpoložljiva investicijska sredstva v obnovo gospodarskih objektov.

NIČ VEČ MAJHNIH OBRTNIH PODJETIJ

Letošnji družbeni plan soboške občine izkazuje hitrejši razvoj obrti kot v prejšnjih letih. Kjer so za to dani pogoji, naj bi se manjše obrtne delavnice združile v večja obrtna podjetja, ker bo le tako možno bolje organizirati delo, do večjega poudarka pa bodo prišli tudi odgani samoupravljanja v teh podjetjih.

Pred nedavnim ustanovljeno podjetje »Obrtnik«, ki je združilo več manjših obrtnih delavnic, je pričelo zelo dobro delati, kar daje upanje, da se bo tako razvila tudi v soboški občini primerna uslužnostna obrt, katere pomanjkanje je še vedno precej občutno. Razen tega bodo morala dobiti obrtna podjetja dober strokovni kader.

Letos bodo pričeli graditi v soboški občini 71 novih stanovanj, od tega v Soboti 64, v Puconcih 4, v Martjancih 1 in na cankovskem področju 2. Za stanovanjsko izgradnjo bo na razpolago okrog 100 milijonov dinarjev. Sredstva stanovanjskega sklada bodo znašala okrog 42 milijonov, iz republiškega stanovanjskega sklada bodo najeli 40 milijonov, 18 milijonov dinarjev pa bodo prispevali posamezni investitorji — podjetja in ustanove. Prav tako bo letos dograjenih 48 stanovanj, ki so jih pričeli graditi že lani in za kar bo porabljenih nadaljnjih **31 milijonov** dinarjev.

KAJ PREDVIDEVA OBČINSKI DRUŽBENI PLAN V TRGOVINI?

Po predlogu letošnjega družbenega plana soboške občine naj bi poleg že urejenega lokala trgovine in mesnice v Turopolju uredili še trgovski lokal pri Tehnoprometu, razširili skladišča pri trgovskem podjetju Potrošnik, zgradili semensko skladišče pri kmetijski poslovni zvezi, uredili trgovski lokal pri trgovskem podjetju Plavica in zgradili nekaj skladišč pri kmetijskih zadrugah.

Letos naj bi dobro proučili tudi razmere v trgovini na podeželju in poskrbeli predvsem za to, da bodo te trgovine dobro založene z vsakovrstnim potrošnim blagom.

Glede na povečano kupno moč prebivalstva je predviden v letu 1959 v trgovini za 7 odstotkov večji promet kot lani.

(Nadaljevanje na 2. strani)

VELIKE REZERVE

V naši pokrajini imamo pridelovalne okoliše, v katerih sta med glavnimi kmetijskimi strokami sadjarstvo in vinogradništvo. Kljub temu da je zlasti naše sadjarstvo še vedno na ekstenzivni stopnji, se pravi, da absolutno prevladujejo tako imenovani kmečki stihijsko urejevani sadovnjaki s prvo mešanico sadnih plemen in sort v okviru posameznih plemen, dosedaj razen nekaj izjem že bolj načrtnega urejevanja sadovnjakov (Kuštanovci, Čepinci, Kapela, Radgona, Budinci), nismo zabeležili očitnejših rezultatov na področju modernizacije sadjarstva v tem smislu, da bi s sodobnejšim obnavljanjem in urejevanjem sadovnjakov, intenzivnim sadjarjenjem ob uveljavljanju vseh agrotehničnih ukrepov dosegli večjo sortno čistost sadja in hektarske donose — predvsem v smeri pridobivanja večjih količin kakovostnega namiznega sadja za domači trg in za izvoz.

Kmečka

Zlasti v našem sadjarstvu — v vinogradništvu nakoliko manj, ker je največ vinogradov v posesti vinogradniških družbenih posestev — so še zelo velike rezerve, ki jih bomo morali slej ko prej temeljito izkoristiti v prid splošnega gospodarskega napredka naše pokrajine, saj kažejo že površni računi, da lahko s tem dosežemo ne samo večji narodni dohodek in ugodnejši življenjski standard na prebivalce, marveč v podaljšku potrebe predelovalne industrije tudi večjo zaposlenost.

Možnosti za odstranjevanje zaostalosti in ekstenzivnosti v sadjarstvu in vinogradništvu pa so na današnji stopnji gospodarskega razvoja samo v med posameznimi kmetovalci in kmetijskimi zadrugami in v drugih oblikah učinkovitega povezovanja koristi posameznika s koristmi družbe. Odveč je poudarjati, da je pridelovalno sodelovanje na tem področju prav spričo stanja, ki ga imamo v obeh kmetijskih strokah, še kako aktualna gospodarska naloga. Po daljših razpravah in proučevanju v republiškem merilu predlagajo dve varianti tega sodelovanja s posebnim poudarkom na vlaganje sredstev in delitev dohodka med obema partnerjema. Važno je, da si oba partnerja pogodbeno določita svoje medsebojne obveznosti in tudi pravice. Predlagane variante pa kajpak še niso dokončne v tem smislu, da bi morale že tudi povsem obveljati, ne da bi morda utrpele tudi določene popravke ali dopolnitve, ki jih narekujejo specifične razmere v naših pridelovalnih okoliših. To bodo prav gotovo pokazale že prve razprave v prihodnjih dneh, saj se bo potrebno o tej važni gospodarski akciji temeljito pogovoriti predvsem z zadružniki — sadjarji in vinogradniki. Kmetijska poslovna zveza v Soboti že pripravlja posvetovanja in ustrezna predavanja v vseh večjih sadjarskih krajih na Goričkem.

(Nadaljevanje na 3. strani)

22. februarja 1959 se je delegacija Slovenske Izseljenske Matice, podružnice v Murski Soboti sešla z nekaterimi našimi izseljenci na malem pikniku v PUTEAUX pri Parizu. Na sliki, ki jo je napravil slovenski rojak Jean PETAN, stoje: Emerik Žökš iz Vidonec z ženo Marijo — Fujsovo iz Murske Sobote, pred njima (zdaj oba v Parizu): Etelka Kuhar iz Moravec (CercleVilleresnes, S. et O.); M. Azizi; Marija Nemec iz Seboberee (Paris); Tratnjek Terezija, roj. Rengeo in Alojz Tratnjek iz Lipovec (Marcuussis S. et O.); Stefan Kuhar; Stefan Gorza iz Rakičana. Sedijo: Irma Küplen-Rabia iz Seboberee (Paris); Marija Ferjan; Marička Matjašec iz Vel. Polane (Paris); Bela Horvat; Irma Vučak iz Zenkovec (Paris); Barbarič Elizabeta iz Lipovec (Marcoussis S. et O.); Franc Dečko; Iren Solar iz Sela (Paris), žena in sinček Stefana Gorze iz Rakičana (Chartrouwille S. et O.); Žibrat Vera, roj. Gorza iz Lemerja; Marija Gjuran iz Kapce (Paris); Marija Petan (Paris)

ODGOVORNO IN SAMOSTOJNO

Nedavni zbor volivcev v soboški občini so bili proti pričakovanju dobro obiskani in povsod ob prvem sklicu sklepčni. Kakor znano, so tokrat naši volivci razpravljali predvsem o družbenem planu in proračunu soboške občine v letošnjem letu. Bistvenih spreminjevalnih predlogov in pripomb ni bilo, tudi glede kmečkih davščin ne. To kaže, da se tudi volivci po vaseh soboške občine strinjajo s predvidevanji družbenega plana in proračuna za letošnje leto.

Skoraj povsod pa so navzoči razpravljali o vprašanju cest, za popravilo katerih doslej ni bilo in tudi sedaj ni sredstev. Volivci bi morali upoštevati, da so bile te ceste zgrajene pred časom za pešce in kvečjemu za vprežne vozove in ne za avtomobilski in traktorski promet, zato tudi nimajo ustrezne podlage. Ne glede na to pa bo treba nekje najti sredstva. Nekaj bodo morale vsekakor prispevati kmetijske zadruge, nekaj prebivalstvo, nekaj pa bo morala prispevati v prihodnosti tudi skupnost.

Ob obravnavi družbenega plana kmetijske proizvodnje po vaseh soboške občine so volivci bodisi molčali ali pa zelo močno reagirali, ko stavkami. V splošnem so prišle do so se seznanili s posameznimi poizraza negativne težnje privatnokapitalističnega značaja. Dosedanji odborniki ObLO in člani političnega aktiva so navzočim odkrito povedali, da nas bo čas prehitel, če ne bomo s pridelovalnim sodelovanjem s kmetijskimi zadrugami občutno povečali kmetijsko proizvodnjo. Vsak zamujeni korak bodo občutili tako posamezniki kot občina in tudi okraj. V prihodnje ne bo mogel noben kmetijski proizvajalec očitati, češ, zakaj nam ni nihče pravočasno povedal, kako stoje stvari. Volivci soboške občine so na svojih zborih razločno slišali, da smo se v naši državi odločili za najbolj demokratično, vendar organizirano pot napredka v kmetijski proizvodnji.

Na minulih zborih volivcev so slednji sprejeli tudi kandidature odbornikov za novi ObLO. Ob tem velja omeniti ugotovitev, da so sprejemali kandidature s precejšnjo odgovornostjo, kar lahko trdimo tudi o kandidatih. Vendar novi ObLO nikakor ne bo mogel uspešno opraviti vseh svojih številnih in odgovornih nalog, če nam ne bo uspelo razviti ustreznega družbenega mehanizma z vsemi potrebnimi odbori. Šele ko bodo ti začutili odgovornost pri reševanju lokalnih zadev v sporazumu z ObLO in s sredstvi, ki bodo na razpolago, šele ko bodo samostojno reševali posamezne zadeve, ne da bi čakali na pomoč »od zgoraj«, bo komuna zaživela in našla svoje mesto v naši scialistični družbi. Tudi o tem so slišali volivci na svojih zborih in če se bodo tega v zadostni meri zavedali, bomo lahko zapisali, da so bili minuli zbori volivcev v soboški občini povsem uspešni.

bš

Motiv, za katerega vsako leto poskrbi narava: pomladne vode so se razlile...

PRVI ODLOČNI KORAKI

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupne porabe pa bi naj gospodarske organizacije prispevale 30% v posebni skupni sklad soboške občine. V kakšne namene naj bi uporabili sredstva iz tega skupnega sklada, naj bi odločal zbor proizvajalcev ObLO.

18 POTREBNIH MILIJONOV

Kakor kaže, bo ob ustreznem razumevanju prizadetih soboških kolektivov mogoče zbrati v omenjenem skupnem sladu okrog 18 milijonov dinarjev. To ni mnogo, zato tudi kaže temeljito premisliti, v kakšne namene uporabiti ta sredstva. **Vsekakor velja postaviti na prvo mesto dograditev zdravstvenega doma v M. Soboti, zlasti ob obetih za bližnje zdravstveno zavarovanje kmečkega prebivalstva, kar bo sprožilo nov naval na naše zdravstvene ustanove.** Tu omenjajo letos dograditev etape dispanzerjev, ki terja 20 milijonov. Manjkajočih 8 milijonov bi bilo v tem primeru na razpolago iz omenjenega skupnega sklada pri občini. Prav gotovo je, da bodo merodajni činitelji naleteli pri soboških kolektivih na popolno razumevanje.

Na drugem mestu omenjajo ureditev kemične čistilnice s pralnico in likalnico v M. Soboti. Kakor kaže, se podjetje »Kroj močno zanima za stvar, kar lahko prebivalci mesta in okolice samo pozdravijo. Medtem ko bi rabila kemična čistilnica tudi za potrebe širše okolice, bi bila pralnica namenjena samo ožjem okolišu mesta. Samo stroji pa bodo stali od 4 in pol do 5 milijonov dinarjev in ti bodo v primeru razumevanja soboških gospodarskih organizacij na razpolago v omenjenem skupnem skladu pri občini.

NAJHITREJŠA ALI TRAJNA REŠITEV?

Kot tretje in nič manj pereče vprašanje omenjajo ureditev obrata družbene prehrane **v M. Soboti, ne glede na to, kako se bo imenoval, delavsko-uslužbenska restavracija ali drugače. Brez 2 do 3 milijonov investicij za obnovo določenega lokala in nabavo opreme seveda ne bo šlo, vsekakor pa se bo ta naložba bogato obrestovala, o čemer nihče ne dvomi.**

Morda bolj kot vse, kar smo doslej naštelili je pereče vprašanje šolstva v M. Soboti. Kakor vse kaže, bo treba nekaj ukreniti. Merodajni činitelji omenjajo dve možni rešitvi, in sicer kot prvo nadzidavo osnovne šole. **Z njo bi pridobili 7 učilnic oziroma 14 oddelkov. Ta inačica predstavlja najhitrejšo rešitev, saj bo tako ali tako treba misliti na novo streho in nekatere adaptacije v zgradbi.** Približen proračun za to inačico znaša 35 milijonov dinarjev.

Drugi predlog predvideva zidavo nove šole na prostoru za evangeličansko cerkvijo. Lokacija je nedvomno v redu, saj otrokom iz zadevnega predela ne bo več treba hoditi v šolo v mesto tako daleč kot sedaj. Menijo, da je to dražja, a trajna rešitev. Odločitve ne kaže več odlašati. Del, ki bo ostal v prej omenjenem skupnem skladu, bo verjetno zadostoval za izdelavo načrtov, za gradnjo samo pa bo treba pridobiti nekaj sredstev tudi v obliki lokalnih davščin in podobnim. Vsi obeti so, da bodo prihodnje leto resno začeli reševati ta pereči problem M. Sobote.

Ob vsem tem lahko izrazimo prepričanje, da soboški delovni kolektivi ne bodo ostali ob strani. To bi škodovalo tako članom njihovih kolektivov, kakor tudi ostalemu prebivalstvu v M. Soboti in okolici, da ne omenimo družbene škode, ki bi bila iz leta v leto večja. **Tu ne kaže več mnogo razmišljati, edina rešitev so ukrepi, ki bodo pomenili (poleg stanovanj, ki jih gradijo kolektivi za svoje člane) prve, vendar odločne korake k dvigu družbene življenjske ravni v M. Soboti in soboški občini.**

B. Š.

Gospodarske in negospodarske investicije

(Nadaljevanje s 1. strani)

Družbeni plan daje precejšen poudarek kmetijstvu, kjer naj bi se povečala proizvodnja za 11 odstotkov. Tako povečanje bo mogoče doseči le v sodelovanju kmetovalcev s kmetijskimi zadrugami. Proizvodnjo v kmetijstvu bo potrebno povečati tudi glede na vedno večje splošne potrebe kmečkega prebivalstva v šolstvu, zdravstvu, komunali itd. Vrednost pridelkov naj bi se povečala v proizvodnem sodelovanju na površini 2.167 ha za 30.244 q, kar daje vrednost 77 milijonov dinarjev. Temu primerno se bo povečal narodni dohodek za 58 milijonov dinarjev.

VEČ PRIDELKOV — VEČJI DOHODEK

Po izkušnjah iz pretekle jeseni in ob sedanjih pripravah za pogodbeno sodelovanje — pravi nadalje družbeni plan — se mnogim kmetovalcem prav nič ne mudi. Od sklepanja pogodb s kmetijskimi zadrugami jih odvračajo različne govorice, s katerimi poskušajo posamezniki zavirati razvoj socialističnih odnosov na vasi in ob tem ščititi osebne koristi. Glede na to čaka predvsem kmetijske zadruge še veliko dela.

Letos je pričakovati splošen napredek tudi pri družbenih kmetijskih posestvih zaradi smotrnejšega gospodarjenja, racionalnejšega izkoriščanja kapacitet in mehanizacije, ki pa se bo še izpopolnila. Lani so bila vsa kmetijska posestva na območju soboške občine združena v eno kmetijsko — gozdno gospodarstvo, ki ima pogoje, da se nadalje uspešno razvija. To združeno posestvo bo letos investiralo 31 milijonov dinarjev v različne objekte oziroma naprave.

NADALJNJA ELEKTRIFIKACIJA

Poleg ostalih investicij je v letošnjem družbenem planu predvidena tudi nadaljnja elektrifikacija Goričkega. Zgrajen bo daljnovod Mačkovci — Grad — Rogaševci z vsemi odcepi ter daljnovod Gančani—Ivanjci kakor tudi omrežje za nizko napetost v šestih goričkih občinah, ki pripadajo soboški občini. V družbenem planu je namenjenih za elektrifikacijo okrog 30 milijonov dinarjev .

Vsega po malem

IZ LJUTOMERSKE OBČINE

Sekcijo žena — zadružnic so ustanovili tudi na Cvenu. Sekcija je kmalu po ustanovitvi priredila kuharski tečaj, ki ga obiskuje okrog 20 tečajnic. Zanimanje za ta tečaj je med ženami vedno večje, zato ga bodo morale verjetno v kratkem ponoviti.

Pri ustanavljanju sekcije in organiziranju tečaja se je posebno izkazala Lojzka Babič. Po zaključku tečaja bodo priredile še predavanja o vzreji bekonov in o kokošjereji, v programu pa imajo še vrsto drugih nalog, ki jih bodo podjetne cvenske žene tudi uresničile.

POSVETOVANJE POVERJENIKOV PRESERNOVE DRUŽBE

Na svojem posvetovanju so se občinski poverjeniki Prešernove družbe pomenili, kako bodo letos organizirali pridobivanje članov. Njihova glavna skrb bo v tem, da bodo obnovili vse lanske naročnike, organizacijsko utrdili odbor in posameznikom dobro tolmačili vrednost naše ljudske knjige. Obvezali so se tudi, da bodo v počastitev 40. obletnice KPJ povečali število članov te družbe najmanj za 25 odst.

IZ KGS V KRIŽEVCIH PRI LJUTOMERU

Vprvi polovici marca so v Križevcih pri Ljutomeru končali s poukom v KGS, ki je bila po obisku najboljša v občini. Letos so imeli že enajsti letnik. Ob koncu pouka so mladinci opravili izpite pred strokovno komisijo. Izprašeni so bili samo iz strokovnih predmetov. Zaključni rezultati so dobri. Sedaj jih čaka še praktično delo na vzornih posestvih.

Uspeh kmetijsko-gospodarskih šol bi bil brez dvoma še večji, če bi obiskovalcem teh šol bila priznana po končanem šolstvu tudi kvalifikacija .O tem bo treba razmišljati, saj zavzema kmetijstvo v našem družbenem načrtu najvažnejše mesto.

PREDAVANJE ČEBELARJEM

V preteklem tednu je predaval križevskim čebelarjem je predaval tov. Močnik iz Maribora o »cvetnem prahu in prehrani čebel«. Predavanja se je udeležilo 40 čebelarjev iz kraja in okolice. Predavatelj je poslušalcem posredoval koristne napotke, katere rastline naj sadijo, da bo za čebele dovolj hrane.

SEMINARJI ZA ČLANE ZADRUŽNIH KADROV

V vseh zadrugah ljutomerske občine so pred mesecem pričeli s seminarji za člane ZS in UO. Zadružne voditelje so na teh seminarjih seznanili z vlogo zadružnih svetov in s perspektivo gospodarskega razvoja v Jugoslaviji.

Poslednje predavanje je bilo v Ljutomeru zadnjo nedeljo.

Proslava 40-letnice
BOLJŠEVIŠKE REVOLUCIJE V PREKMURJU

V PETEK, 20. MARCA OB 20. URI V DVORANI KINA »PARK« V MURSKI SOBOTI

Spored:

1. *Proglas Direktorija 1919;* Miško Kranjec — Soočenje, odlomek
2. *Boljševiška revolucija v Prekmurju;* govori univerzitetni profesor dr. Rudi Kyovsky
3. *Internacionala;* ob spremljavi orkestra zapoje mladinski pevski zbor gimnazije

OSNOVA JE PRODUKTIVNOST

(Nadaljevanje s 1. strani)

V gradbeništvu, ki je eno glavnih torišč zaposlitve sezonskih delavcev, pa sodijo, da bo nastalo v gradbenih podjetjih v Sloveniji veliko povpraševanje po delovni sili, če bodo delavci — pa ne samo v gradbenih podjetjih — primerneje nagrajeni za svoje delo. Slednje seveda ne bi smelo biti merilo oziroma eden izmed kriterijev ob pripravljanju tarifnih pravilnikov.

Znani so tudi predlogi o tako imenovanem »vrtičkarstvu«, ki naj bi bilo neke vrste stimulacija za zaposlene. Morda bi bilo to neprimerno v naših razmerah, tembolj ker imamo opravka z delavci, ki so z eno nogo v podjetju z drugo pa na koščku zemlje. **Res pa je, da takega polproletarca ne bo mogoče spremeniti v pravega delavca le s prepričevanjem, ampak tako, da mu omogočimo življenjski obstoj iz redne zaposlitve.**

NAGRAJEVANJE PO UČINKU DELA

Naj so razprave in predlogi posameznikov taki ali drugačni, novi tarifni pravilniki imajo osnovo v dohodku gospodarskih organizacij. V večini podjetij menijo, da gospodarski pokazatelji dovoljujejo eventuelne korekture posameznih tarifnih postavk. Skoraj povsod predvidevajo, da bodo uredili nekatera nesorazmerja med kvalificiranimi in nekvalificiranimi delavci v prid kvalificiranih. V predvidevanjih o dohodku pa je treba biti skrajno realen, ker se lahko pripeti, da bodo zaposleni obtičali ta ali oni mesec ob nepopolnih plačah.

Niso pa osamljeni primeri, da v podjetjih poskušajo preveč dosledno uveljaviti nekatera načela tarifnega sporazuma. Tu gre predvsem za občutna zvišanja tarifnih postavk, ne glede na to, ali bo gospodarska organizacija sposobna ustvariti toliko dohodka oziroma čistega dohodka, da bo lahko krila potrebe po prejemkih zaposlenih. Torej delajo vsekakor bolje tista podjetja, ki smatrajo tarifne sporazume kot nekako okvirna merila, ki jih je treba prilagoditi razmeram v podjetju.

Priprave novih tarifnih in premijskih pravilnikov so pospešile v gospodarskih organizacijah uvedbo vsaj izkustvenih, če že ne tehničnih norm. Mnenje sindikalnih forumov je, naj se nagrajuje, če je le mogoče, po učinku dela, kajti **najslabša norma je še vedno boljša od nagrajevanja po času.** Glede na to predlagajo sindikati uvedbo norm tudi na tistih delovnih mestih, ki doslej niso bila normirana, za taka dela, kjer ni mogoče meriti delovnega učinka (priprava dela, orodjarne, računska služba itd.) pa naj bi bila tarifna postavka odvisna od dohodka celotne gospodarske organizacije.

POMEMBNA VLOGA DELAVSKIH SVETOV

V podjetjih, kjer je delavsko samoupravljanje že primerno razvito, so pokazali precejšnjo skrb za to, kako povečati dohodek podjetja, tudi delavski sveti, ki težijo za tem, da se zmanjšajo stroški pri poslovanju podjetja, da čim bolje organizirajo proizvodnjo, s čimer dobivajo realne kriterije za povečani skupni dohodek. Tako so n.pr. pri lendavski Nafti razdelili vso proizvodnjo na več ekonomskih enot z internim obračunom. Te ekonomske enote bodo glede na upeh deležne primerne stimulacije v obliki osebnih prejemkov zaposlenih. Podobno bodo pripravili tudi pravilnik o nagrajevanju.

Kljub temu da razprave o tarifnih pravilnikih še niso končane, se je že sedaj pokazalo, da bo treba nekatere pripombe in predloge uveljaviti z vso gibčnostjo in prizadevnostjo, ker bo le tako dosegel novi način nagrajevanja svoj namen.

-jm

40. OBLETNICA ZKJ

VELIKI REVOLUCIONAR
ŽIVI V SVOJIH DELIH

15. marca 1957 je umrl Moša Pijade, podpredsednik izvršnega sveta FLRJ, član Izvršnega komiteta ZKJ, eden najizrazitejših revolucionarjev našega časa in eden največjih jugoslovanskih komunistov.

Štirinajst let je preživel v zaporih zaradi svoje revolucionarne dejavnosti, štiri leta je sodeloval v narodnoosvobodilni vojni. Njegove sile so se v nenehnem boju in delu izčrpale, utrujeno srce se je ustavilo. Narodi Jugoslavije so zgubili velikega in priljubljenega revolucionarja ter sposobnega državnika, ki je vse svoje sile in vse svoje življenje posvetil njihovi sreči in prihodnosti.

Štirideset let se je Moša Pijade dosledno in neutrudno boril z orožjem in besedo, z dolgim in potrpežljivim organizacijskim delom. Bil je med pionirji našega naprednega delavskega gibanja in med prvimi graditelji socialistične države, skratka: ves se je razdal jugoslovanskim narodom, socializmu. Bil je slikar, toda k paleti se je vračal samo tedaj, kadar mu je to dopuščala revolucionarna dejavnost, ki se ji je ves predal. V ječah predaprilske Jugoslavije je prevedel obsežen Marxov Kapital, vzgajal mlade komuniste in se skupno z njimi boril proti neznosnim razmeram, v katerih so prestajali kazni zlasti politični jetniki.

Po osvoboditvi se je Moša Pijade posvetil izgradnji socializma, zakonodaje in organov ljudske oblasti. Narodi Jugoslavije se ga spominjajo kot borca za resnično enakopravnost, za napredek in neodvisnost dežele, za sodelovanje med narodi, mir in demokracijo. Veliki revolucionar in graditelj socialističnega reda med jugoslovanskim ljudstvom živi in bo vedno živel v svojih delih.

Pokopala je sina-junaka

Ko je mati padlega junaka Talany Jožefa — Janeza po Soboti iskala prevozno sredstvo, da bi šla k mrtvemu sinu, se je obrnila na različne Sobočance, ki so jo pa žalili in vsi po vrsti odklanjali vozilo. Nesrečna mati je prišla tudi do poslanca Lindvaya, ta pa jo je surovo odpravil in nahrulil: »Kaj, da bi jaz peljal koga k tem banditom K tem razbojnikom? K tem, ki na mene streljajo? In vi ste mati takega fakina? Nimam avtomobila!«

V Dobrovnik so jo odpeljali z žandarmerijskim avtom. Na pokopališču se je srečala z Ambroževo iz Vučje Gomile, kjer so njenega moža Štefana, zagrizenega fašista, v februarju 1945. likvidirali. Ta je napadla Talanyjevo mater pred mrtvim sinom: »Kaj, to svinjo pokopati? Treba ga je vreči v gnojnico!«

Truplo je obrcala in se je s tem še hvalila.

Nesrečna mati je stoično, s pomočjo nekega starca iz Dobrovnika, sama pokopala sina-junaka, ni bilo solze v njenih očeh, ko ji je bol trgala srce. Pokazala se je, kot rojena Slovakinja, da razume mladino našega Zalesja ... (M. Stubl: Kronika).

Zbirajmo zgodovinsko gradivo

V letošnjem jubilejnem letu Komunistične partije Jugoslavije se nam nudi priložnost, da zberemo o naprednih gibanjih vso dokumentarno gradivo.

Pozivamo naše bralce in ostalo prebivalstvo, da ponudijo Študijski knjižnici v Murski Soboti v prodajo morebitne brošure, letake, legitimacije, zapiske, zapisnike knjige, zastave, slike; prav vse, kar je v zvezi z rdečo revolucijo leta 1918/19 v Prekmurju.

V poštev pride tudi dokumentarno gradivo, ki so ga izdajali nasprotniki revolucije.

Prav tako prosimo, da odstopijo Študijski knjižnici vso razpoložljivo in še neuničeno gradivo, ki osvetljuje napredna gibanja v Pomurju (aktivnost Kmečkih fantov in deklet, ustanavljanje sindikatov, društev Svoboda, sodelovanje v stavkah (gradbinci) itd.)

Tisti, ki so posamezne dogodke tudi doživeli, naj pišejo spomine na posamezne dogodke in o svojem aktivnem sodelovanju. Ti spomini bodo služili za sestavo zgodovine. Prispevke naj pošljejo na naslov: Vanek Šiftar, Okrožno sodišče Murska Sobota, odnosno uredništvu Pomurskega vestnika. Objavljene tekste bo uredništvo honoriralo.

Sodelujmo vsi, da bo 40-letnica ustanovitve KPJ res pravi jubilej.

PRVI LETNI OBČNI ZBOR KPZ V LJUTOMERU

V vzdušju medsebojnega razumevanja

ZADRUGE PREJELE ČEZ 5 MILIJONOV DIN KOMISIJSKE RAZLIKE — VPRAŠANJE KADRA JE TREBA REŠITI S ŠTIPENDIRANJEM — SPECIFIČEN PROBLEM V PRIDELOVALNEM SODELOVANJU JE: POMANJKANJE DELOVNE SILE — V PERSPEKTIVI JE GRADNJA MANJŠEGA OBRATA ZA PROIZVODNJO KRMNE MEŠANICE.

Preteklo soboto je bil v Ljutomeru prvi občni zbor kmetijskogospodarske poslovne zveze. Iz poročil upravnika Franca Rajnarja in živahne razprave, v kateri je mimo navzočih gostov — predsednika OZZ Štefana Antaliča, sekretarja ObK ZKS Aleksandra Pirherja, predsednika ObLO Toneta Trudna, direktorja VG Franca Vraza itd. — sodelovalo okrog 15 predstavnikov članic — KZ, lahko izluščimo več zanimivih ugotovitev. Najbistvenejše so prav gotovo dve: na zboru je bilo izrečeno popolno zaupanje kolektivu poslovne zveze glede na njegovo doslejšnje delovanje — in razprava o poročilih se je nanašala na družbeno najvažnejši del tega delovanja: kmetijsko proizvodnjo. Vsi pa so enodušno izražili željo, da bi bilo medsebojno sodelovanje v prihodnosti še uspešnejše.

Živinoreja, sadjarstvo in vinogradništvo so v ljutomerskem okolišu najvažnejše kmetijske stroke — tako glede prizadevanja na področju kooperacije kot pri vlaganju družbenih sredstev.

Doslej že doseženi uspehi, ki se očitujejo zlasti pri plemenski odbiri živine, v prizadevanju za večjo molznost krav (med uspehe lahko štejejo tudi 3700 prašičev in 700 glav goveje živine v pogodbeni vzreji), pa še niso tolikšni, da bi opravičevali zadovoljstvo; v prihodnosti bodo morali odločneje uveljavljati tudi ukrepe za zagotovitev večjih količin kakovostnejše krme, kar je pravzaprav podaljšek strokovnega dela v živinoreji. Doslej so že sklenili 68 pogodb za 62 ha travnikov, na katerih bodo v kooperaciji uveljavljali vse potrebne agrotehnične ukrepe, toda to je v primerjavi z obveznostjo, ki znaša 300 ha, komajda ugoden začetek, ki se bo moral v travništvu nadaljevati do popolne izpolnitve obveznosti, kar narekujejo tudi ugodne perspektive v živinoreji.

V sadjarstvu in vinogradništvu jih čaka še pionirsko delo, zlasti na področju sodobne obnove in vzdrževanje nasadov, kar bo glede na velike stroške, ki jih zahteva to delo, moč doseči samo v okviru pridelovalnega sodelovanja med KZ in posamezniki. Tudi gojenje jagodičevja se zelo obnese, saj so že dognali rentabilnost pridelovanja te kulture. Doslej so zasadili v okolišu okrog 5 ha zemlje z ribezom. V Lukavcih ima poslovna zveza tudi 10 ha vrbovega nasada, ki jim je prinesel lani nad 300 tisoč din dohodka — kljub prevladujočemu ročnemu delu in neizkoriščenosti v kakovosti pridelka. Važno pa je, da so dosegli tolikšno rentabilnost na zemlji, na kateri druge kulture ne bi zlahka uspevale.

Neizkoriščene rezerve so še tudi v poljedelstvu. Lani v jeseni so zasejali s pšenico kakovostnih ital. sort 120 ha ali okrog 40 odst. vse predvidene zemlje, kar je bil spričo pomanjkanja izkušenj in dokaj slabe pripravljenosti na akcijo relativno še kar dober uspeh. Precej slabše pa je sedaj pri sklepanju pogodb za pridelovalno sodelovanje pri hibridni koruzi, krompirju in sladkorni pesi, čeprav so tudi pri teh kulturah ugodne perspektive glede vnovčevanja pridelkov, pri sladkorni pesi še posebej glede na predvideno gradnjo sladkorne tovarne v neposredni sosedščini. Po načrtu bi morali s temi kulturami zasejati okrog 433 ha zemlje, po zadnjih podatkih pa imajo sklenjenih 95 pogodb za 39 ha zemlje.

Vzrokov je več

V razpravi so analizirali tudi vzroke zaostajanja za obveznostmi.

○ Premajhna je povezava med poslovno zvezo in zadrugami glede kmetijske strokovne službe. KZ samoiniciativno le redkogdaj kličejo strokovnjake zveze, čeprav same nimajo niti najpotrebnejšega strokovnega kadra (razen že itak prezaposlenih upravnikov), ki bi se neposredno ukvarjal s kmetijsko proizvodnjo in bil redno v kontaktu z zadružniki. Zadruge bodo morale za svoje potrebe štipendirati čimveč slušateljev srednjih kmetijskih šol in si tam po možnosti že sedaj poiskati strokovnjake, ki s pogodbami še niso vezani na druge okoliše. V perspektivi naj bi imela vsaka zadruga vsaj po enega, že ne več strokovnjakov. Opozorili so tudi na potrebo po smelejšem vključevanju absolventov domačih dveletnih kmetijskih šol v strokovno zadružno delo. Tako so na pr. ugotavljali, da bi moral nakupovalec živine znati mnogo več, kot samo znati nakupovati: moral bi hkrati, ko opravlja svoj posel, posredovati živinorejcem tudi vse potrebne nasvete, kako čimprej in čimbolje skrmiti živino, da bo dala na tržišču čimvečjo vrednost. Delo strokovnjakov ni samo v sklepanju pogodb o sodelovanju (ta posel lahko opravijo tudi drugi), marveč v njihovi neposredni in stalni pomoči pridelovalcem na polju in travnikih.

○ Doslejšnja praksa pri sklepanju pogodb za zadružno sodelovanje kaže tudi na to, da smo premalo prožni pri določevanju oblik tega sodelovanja. Pri tem je bistveno, da dosežemo smoter tega sodelovanja, oblike pa so lahko kaj različne in pogojene s specifičnimi razmerami v posameznih pridelovalnih okoliših. Odnosi zadruga — pridelovalec in obratno morajo biti zasnovani na popolni iskrenosti in čistih računih glede na medsebojne obveznosti in pravice, kajti potem se ne bodo več dogajali primeri, da kmetje ponekod raje privolijo v pridelovalno sodelovanje z zanje manj ugodnimi pogoji, samo, da jim nihče pri tem ne bo gledal v žep«.

○ V ljutomerskem okolišu pa zadevajo pri kooperaciji tudi na dokaj specifičen problem: pomanjkanje delovne sile. Pri posameznih kulturah (na pr. hibridna koruza) zahteva pridelovalni proces veliko dela v časovni pogojenosti, ki ga posamezna gospodarstva, zlasti ob tako imenovanih »konicah«, sama niti ne zmorejo opraviti. V ljutomerskem okolišu so že primeri, da bi posamezna dela, ki jih drugod v kooperaciji opravljajo pridelovalci, lahko prevzele kmetijske zadruge, vendar pa bi te morale imeti več mehanizacijskih sredstev, zlasti še priključkov za posamezne faze obdelovanja zemlje in nego posevkov.

Vsklajevanje načrtov

Na zboru je bilo zlasti poudarjeno, da je potrebno odločno vskladiti zadružne akcijske programe z občinskim perspektivnim načrtom. Obveznosti iz teh programov se sedaj še marsikje razhajajo, čeprav je občinski perspektivni načrt pravzaprav skupek obveznosti in predvidevanj vseh zadrug v okolišu; zato je potrebno, da pride čimprej do vskladitve, sicer obstaja bojazen, da bodo nastala neskladja, če že ne celo vrzeli v končni izpolnitvi posameznih kmetijskih postavk. Pri tem je treba ugotoviti, da tudi ObLO ni storil vsega, da bi bili ti načrti pravočasno vsklajeni. Ponekod (zlasti v videmskem okolišu) so prvotna dolgoročna predvidevanja zadrug na področju živinoreje precej navzkriž tudi z določeno rajonizacijo živinorejskih okolišev, zato jih bomo morali ustrezno popraviti.

NOVI OBETI

Gospodarsko poslovanje poslovne zveze je bilo v preteklem letu zelo uspešno, kar velja zlasti za odkup, saj se jim je posrečilo vnovčiti vse tržne viške, tudi sadja, čeprav ga je bilo zaradi dobre letine na preteku. Tudi z odkupnim poslovanjem si je zveza pridobila zaupanje med članicami, ki jim bodo tudi poslej povsem zaupale ta posel, upravniki in zadružna vodstva pa se bodo, kot so posebej poudarili, vključile predvsem v pridelovalna prizadevanja, kar je tudi pričakovanje, ki lahko prinese ugodne rezultate. V preteklem poslovnem letu je zveza vrnila svojim članicam 5 milijonov 100 tisoč din razlike, ki je nastala pri odkupnem poslovanju.

○ Med bodočimi nalogami, ki so jih določili zvezi, velja omeniti čimprejšnji začetek obratovanja laboratorija za analizo zemlje, morebitno gradnjo skupnega skladišča za umetna gnojila, zgraditev manjšega obrata za proizvodnjo ustrezne krmne mešanice za govejo živino (po vzgledu iz Vojvodine, kjer pridelovalci zamenjujejo v teh obratih žita ali druge pridelke za krmno mešanico) itd. Na zboru so se zavzeli tudi za čimboljšo obdelavo zemlje SLP, ki jo je potrebno spremeniti v vzorna zadružna polja, kakor tudi za čimprejšnji zaključek arondacije zemlje na Murskem polju, kar napredni kmetovalci že spontano zahtevajo, saj hočejo enkrat dokončno vedeti, pri čem so, da bodo potem lahko začeli načrtno gospodariti na svojih posestvih. Še neizpeljana arondacija zemljišč je sedaj tudi dokajšnja ovira za večje uveljavljanje kooperacije v tem delu občine. Kot kaže, bodo z arondacijo pri kraju že prihodnje leto.

S. K.

Ljutomersko podjetje »Agrotehnika — servis« ima dobro urejeno servisno službo pri kmetijskih zadrugah. Za osemkratni pregled traktorjev ali drugih kmetijskih strojev računa samo 22 tisoč dinarjev. Podjetje ima tudi svoj traktor, ki ga posoja strankam v času, ko je njihov traktor v popravilu.

KMETIJSKA TRIBUNA

HIBRIDNA KORUZA

Od preizkušenih hibridnih sort koruze se je v Pomurju do sedaj zelo dobro obnesla sorta: Wisconsin 355 A.

Winsconsin 355 A je zobanka z zrnjem rumene barve z lahnim rdečkastim nadahom. Zrnje je debelo in zelo kakovostno. Dozori proti koncu septembra. V dobrih rastnih pogojih je na enem hektaru okoli 45.000 rastlin, pa tudi več, t. j. do 53.000 rastlin.

Pri uporabi hibridnih sort ne smemo pozabiti na to, da so te sorte žlahtne in da zahtevajo dobro nego in dobre rastne pogoje. Le v takih pogojih bodo popolnoma izpolnile naša pričakovanja glede na višino in kakovost pridelka, tako pa tudi popolnoma opravičile svoj sloves.

Brez izdatnega in pravilnega gnojenja tudi z najboljšo hibridno sorto ne bomo dosegli velikega pridelka. Pravilno bomo lahko gnojili le, če poznamo potrebe koruze po hranilnih snoveh, prirodno rodovitnost polja in lastnosti umetnih gnojil. Sedanji način, ko koruzi gnojimo samo s hlevskim gnojem, nas ne bo pripeljal do zaželenega smotra. Za pridelek 60 q zrnja na ha potrebujemo 300 q hlevskega gnoja, 350 kg dušičnatih, 450 kg fosfornih in 200 kg kalijevih gnojil. Na slabše rodovitnih tleh te količine še povečamo, na rodovitnejših pa nekoliko zmanjšamo; zlasti tedaj, če je bilo predhodna rastlina v kolobarju metuljnica (detelja, grašica), bomo uporabili nekoliko manjše količine dušičnatih gnojil. Dognojitev z lahko topljivim dušičnatim gnojilom (nitromonkal) je zelo važen ukrep v sodobnem pridelovanju hibridne koruze. Na ta način dobi koruza dušik v tistem času, ko ga potrebuje, največ. Pri uporabi dušičnatih gnojil bomo 1/3 skupne količine zabranali pred setvijo, 2/3 pa bomo potrosili, ko bo koruza visoka okoli 60 cm.

Koruzo sejemo šele tedaj, ko je zemlja segreta na okoli 10° C, t. j. od polovice do konca aprila. Da bi bilo možno mehanizirano oskrbovanje posevkov, naj bo koruza posejana v vrste (60 × 35 cm). S pridelovanjem dveh rastlin na istem sadilnem mestu (65 × 65 cm — kvadratna setev) pa lahko oskrbovanje posevka z navzkrižnim strojnim okopavanjem še bolj mehaniziramo.

Ing. L. J.

VELIKE REZERVE

(Nadaljevanje s 1. strani)

V zvezi s pridelovalnim sodelovanjem v sadjarstvu in vinogradništvu so na zadnjem posvetovanju upravnikov KZ ob navzočnosti predstavnikov republiške zadružne zveze in kmetijskega instituta predočili tudi nekatere specifične probleme, ki jih bo potrebno upoštevati. Tako je spričo same narave pridelovalnega procesa v sadjarstvu in vinogradništvu potrebno dolgoročno kreditiranje kmetijskih zadrug, zlasti še v primerih, ko se bo pričelo kooperacija že pri obnavljanju sadovnjakov in se bo potem nadaljevala vse do njihove rodnosti ali pa pri vzdrževanju mladih nasadov. Spričo izmenične rodnosti naših sadovnjakov bo potrebno pridelovalno sodelovanje določiti na parna leta. Izredno slabo stanje večine sadovnjakov glede sortnosti, izčrpnosti in tudi starosti nasadov narekuje elastičnost pri pogodbenem določevanju medsebojnih obveznosti obeh partnerjev. Težišče tega prizadevanja mora biti v tem, da bomo dosegli čim ugodnejšo sortno čistost glede na predpisani sadni izbor in večje hektarske donose pri namiznem sadju. Hkrati s sklepanjem pogodb bodo zadruge svojim partnerjem zagotovile tudi odkup pridelka, izhajajočega iz pridelovalnega sodelovanja. Zato si bodo morale tudi pravočasno zagotoviti tržišča.

In kakšni so trenutni obeti za pridelovalno sodelovanje? Najprej bo seveda treba začeti tam, kjer so najugodnejši pogoji (petrovska občina, okoliš kmetijske zadruge Mačkovci, kjer imajo že okrog 70 ha mladih nasadov itd.). V Kuštanovcih, kjer so si sadjarji zadnja leta obnovili okrog 35 ha skupnih nasadov, postaja zelo aktualno že začeto gibanje za ustanovitev sadjarske skupnosti, ki bi organizirano vodila nego in vzdrževanje mladih nasadov, se zavzemala za nadaljnjo obnovo v večjih kompleksih in kot kolektiv vzpostavila kooperativne odnose s svojo zadrugo. Prednosti takšnega kolektivnega pridelovalnega navezovanja na zadrugo so prav gotovo očitne in bi naj dobile prednost pred individualnim. V radgonskem okolišu je družbeno vinogradniško gospodarstvo pripravljeno prevzeti v kompleksno obnovo tudi manjše vinograde, ki jih imajo zasebniki med njegovimi goricami. Tu bo potrebno vzpostaviti ustrezne odnose vinogradniško posestvo — poslovna zveza — kmetijska zadruga — pridelovalec. V lendavskem okolišu predvidevajo glede na svoje možnosti dolgoročnejšo obnovo vinogradov v večjem kompleksu, da bi tako tudi v praksi nakazali potrebo po večji sortni čistosti (sedaj je v njihovih vinogradih še precej šmarnic in raznih vojvodinskih sort, ki ne ustrezajo našim pridelovalnim razmeram). Takih in podobnih možnosti za pridelavno sodelovanje pa je pri nas še brez dvoma veliko.

S. K.

Negova praznuje 50-letnico šole

V letih 1907—1908 so se napredni slovenski rodoljubi v šolskem svetu pri Negovi potrudili, da ne bi zaostali za drugimi kraji tudi na kulturnoprosvetnem področju. Za tiste čase, ko je nemškutarska vihra odločno odklanjala napredne ideje slovenstva, je bil to pravi podvig, če so naši možje neutrudno trkali na vrata mogočnih oblasti in odločno zahtevali, da je treba 3-razredno ljudsko šolo v njihovem kraju povzdigniti v 6-razredno (sedaj osemletka).

Bilo je mnogo ovir na vseh področjih, saj so do nedavnega plačevali najemnino za zemljišča, kjer je šola z vrtom. Končno so si le priborili, da je v jeseni leta 1908 pričela delovati 6-razredna šola. Slovenski tabori so dali izdatno pobudo k temu, da so negovski narodnjaki dosegli smoter, ki pa ni bil samo njihov, marveč potreba vsega tod živečega ljudstva, namreč, da dobi svojo popolnejšo slovensko šolo.

Učiteljski zbor pri Negovi se že pripravlja za proslavitev tega jubileja — 50-letnice šole. Ob tej priložnosti se bodo spomnili vseh, ki so ustanovitelji negovske šestletke. Na proslavi si bodo podali roke bivši učitelji in učenci, obujali bodo spomine na preteklost, ki je povezana z narodnostnim bojem, hkrati pa bo ta proslava tudi dostojen znak hvaležnosti vsem, ki so kakorkoli prispevali svoj delež za splošno blaginjo našega slovenskega ljudstva.

Maks Vreča

V KOBILJU

Javna razsvetljava - Novi šolski odbor - Več predavanj in tečaj RK

Pred dnevi je vaški elektrifikacijski odbor dokončal dela pri javni razsvetljavi. To je bil za kraj veliki dogodek, saj se bodo ljudje odslej mnogo laže izogibali blatu in lužam na cestah, najbolj zadovoljne pa so žene, ki nosijo ob večerih mleko v vaško zbiralnico.

*

Novoizvoljeni šolski odbor je imel zadnje dni svojo prvo sejo. Odborniki so se med drugim zavzeli tudi za gradnjo prepotrebnega učiteljskega stanovanja. Les že imajo pripravljen, opeko pa bodo vaščani izdelali s prostovoljnim delom. Odborniki so se tokrat zanimali tudi za učne uspehe in obisk šolarjev pri pouku.

*

Vaški odbor SZDL bo v počastitev 40-letnice delovanja ZKJ priredil več predavanj. Prva predavanja so že imeli. Ljudje se za to zvrst izobraževanja lepo zanimajo in so predavanja tudi dobro obiskana. Pretekli teden so zaključili dvomesečni tečaj RK prve pomoči za žensko mladino. Tečaj je obiskovalo 14 mladink. Na izpitih so tečajnice pokazale dobro znanje in so bile za to tudi pohvaljene.

F.

ZBOR VOLIVCEV PRI GRADU

V nedeljo je bil pri Gradu zbor volivcev. Razpravljali so o raznih perečih problemih tukajšnjega okoliša — največ o elektrifikaciji. Kot gosta sta se žal le kratek čas mudila med volivci zvezni poslanec Janez Hribar in predsednik ObLO Karel Lutar.

Volivci so se obvezali, da bodo pri nadaljnjem delu še požrtvovalnejši, saj so trdno prepričani, da jim bo že za 1. maj prvič zasvetila elektrika.

»ero«

Križevski čebelarji ob zaključku nove sezone

Več medovitih rastlin

Lansko letino so na rednem občnem zboru Čebelarskega društva v Križevcih pri Ljutomeru ocenili kot srednje dobro; največ medu je dala akacija, medtem ko so druge medovite rastline bile spomladi zelo skope. V ajdi so čebele nabrale samo toliko medu, da jim za zimo ni bilo treba dodajati sladkorja.

Lani so čebelarske družine premalo skrbele za zdravstveno stanje čebeljih družin, niso imele zadostne evidence o stvarnem številu panjev itd. Domači strokovni izvedenci so pregledali 115 čebelarstev s 750 AZ in 326 drugimi panji. Pri pregledu so odkrili zelo hudo gnilobo v Ključarovcih. Ukrenili so vse, da bi to bolezen povsem odstranili, vendar pa ni bilo za to dovolj razumevanja pri občinskih činiteljih, kamor se je društvo obrnilo po pomoč.

Med petimi družinami, ki so vključene v društvo, je najboljša križevska, kjer imajo tudi največ naročnikov Slovenskega čebelarja. V prihodnosti bodo morali posvetiti večjo pozornost pridobivanju novih članov, saj je v okolišu še precej čebelarjev, ki niso včlanjeni: v Verženju imajo na primer komaj 6 članov med 35 čebelarji, nič boljše pa tudi ni v Logarovcih.

Precejšen problem so pasišča, ki jih bo treba pravilno porazdeliti na posamezne družine. Čebelarji se bodo morali odločneje zavzeti tudi za gojenje medovitih rastlin, zlasti še za širjenje bele detelje. V delovnem programu društva je tudi dvoje strokovnih predavanj in večja poučna ekskurzija k vzornim čebelnjakom.

Na zboru so razpravljali tudi o potrebi uveljavljanja kooperacije v čebelarstvu. Ta akcija zahteva večje sodelovanje med društvom in družinami na eni in kmetijskimi zadrugami na drugi strani. Možno je individualno ali kolektivno sodelovanje. V Soboti bo potrebno ustanoviti tudi čebelarsko zadrugo, ki bo med drugim skrbela tudi za čim ugodnejše vnovčevanje vsakoletnega pridelka.

Ob zaključku so podelili častne diplome članom, ki imajo v društvu največ zaslug za širjenje in kakovostno rast čebelarstva: Tomažu Salamunu iz Stare nove vasi, Alojzu Bratini iz Križevec in Ivanu Rajnerju iz Verženja.

-sk

V Soboti moderna pekarna

Soboškemu mlinskemu podjetju se je pred nedavnim priključila dosedanja mestna pekarna. S tem bo mogoče mnogo bolje organizirati delovanje pekarne in začeti z gradnjo moderne parne pekarne, ki je Soboti zelo potrebna.

V mlinskem podjetju menijo, da bodo pričeli z gradnjo pekarne še to jesen. Nova pekarna bo imela kapaciteto 24000 kg kruha v osmih urah, kar bo dovolj za potrošnjo v Soboti in okolici. Po predračunu bo stala nova pekarna okrog 15 milijonov dinarjev, od tega 10 milijonov zgradba in 5 milijonov oprema. Predvideno je, da bodo zgradili to pekarno med Gregorčičevo in Cvetkovo ulico. V mestu bodo pridobili še eno prodajalno, in sicer v Štefana Kovača ulici, v sedanjih prostorih Petrola.

Mlinsko podjetje bo tako sčasoma postalo močna gospodarska organizacija, saj šteje danes kolektiv podjetja 40 zaposlenih in prihodnji teden bo do izvolili v podjetju delavski svet.

Podjetje v dosedanjem obsegu se je lani precej okrepilo in tako odpravilo posledice zgube, ki je nastala pred leti. Letos predvidevajo 157 milijonov dinarjev prometa ob kapaciteti 200 ton izdelkov mesečno. Obrtne prostore imajo v splošnem urejene, saj so v letih 1955 in 1956 investirali samo v mlin Buškovci okrog 23 milijonov dinarjev lastnih sredstev.

V podjetju sodijo, da je zabredlo podjetje pred leti v finančne težave tudi zaradi tega, ker niso imeli vse doslej primernega računovodje, upajo pa, da bodo to zadevo v kratkem uredili.

Nameravana gradnja parne pekarne bo za Soboto precejšnja pridobitev, saj lahko naši potrošniki pričakujejo od nove pekarne predvsem kakovostne izdelke.

ZAPLETENI PROBLEM?

Možje se na sejah šolskega »dbora resno spogledujejo, ko razpravljajo o težavah, ki so povezane s šolsko kuhinjo. Sklep z zadnje seje: »najti moramo primeren prostor za kuhanje in pripravljanje malic« pa je ostal še vedno neizpolnjen.

Učitelji se počutijo v zbornici kot ribe na suhem, ker jim je odvzet prostor, ki naj bi pripadal samo njim. Stiskajo se v kotu sobe. Večino zbornice namreč zavzema mlečna kuhinja. Strokovnih in vzgojnih vprašanj ne morejo reševati, ker so otroci stalno navzoči. Razen tega trpijo tudi živci učiteljev, ki se niti v odmoru ne morejo oddahniti. Ker že mora biti v »zbornici« tudi štedilnik, je tak kraj pripraven tudi za kuhanje kleja in raznih barv, kar je potrebno za tehnično vzgojo. V takem prostoru se učitelj res ne more zadrževati v prostem času. Torej je bolje sedeti doma v vlažnem in tesnem stanovanju!

Zanimivo ob vsem pa je, da je v bližini šole prazna soba, ki bi bila idealen prostor za vselitev mlečne kuhinje. Kljub neznosnemu stanju pa imajo odgovorni činitelji gluha ušesa za šolski odbor, ko ta rešuje problem učiteljske zbornice in mlečne kuhinje.

Učiteljstvo se resno sprašuje, kdaj bo rešen ta pereč problem, kajti njihovo delo je iz dneva v dan težje. Ali nam je res vseeno, kakšna je kakovost našega dela in vzgoja otrok?

»Kolektiv«

GORIČKI KRAJI SOBOŠKE OBČINE

V velikem pričakovanju elektrike

Pri Gradu je bilo predzadnjo sredo posvetovanje vseh elektrifikacijskih odborov goričkega dela soboške občine. Posvetovanju sta prisostvovala tudi tajnik ObLO Edi Perhavec in obratovodja podjetja Elektro Maribor-okolica Vlado Kukanja. Razpravljali so predvsem o elektrifikacijskih delih v letošnjem letu.

Tako bodo v prvi etapi zgradili daljnovod od Mačkovec do Rogašovec, potem pa bodo začeli graditi odcepe v Vidonce, Prosečko vas, Radovce, Grad in D. Slaveče. V tretji etapi je predvidena gradnja daljnovoda D. Slaveči — Dolič. Za gradnjo teh daljnovodov bodo potrebovali okrog 16 milijonov din. Tolikšna sredstva so v glavnem že zagotovljena.

Precej je seveda odvisno tudi od podjetja, če bo zmoglo opraviti vsa predvidena dela. Po dograditvi daljnovoda v prvi etapi bodo začeli urejevati nizkonapetostna omrežja, povsod tam, kjer bodo imeli odbori dovolj potrebnih finančnih sredstev. Kot so menili odborniki, je potrebnih še 10 milijonov din posojila, ki bi ga najeli elektrifikacijski odbori ob liniji Mačkovci—D. Slaveči. Omrežje v Rogaševcih je že povsem odplačano, vendar pa še ne dokončno zgrajeno. Tako bodo verjetno najprej zasvetili v Rogašovcih, Nuskovi in pri Juriju, potem pa bodo prišli na vrsto še drugi kraji: Grad, Vidonci itd. V nekaterih vaseh bodo šele sedaj začeli graditi transformatorske postaje in postavljati drogove; tod bodo kajpak morali bolj pohiteti, da bo tako mogoče izpolniti ves letošnji načrt.

Opremiti bo potrebno še sedem transformatorskih postaj, za katere so transformatorske naprave že zagotovljene. Elektrifikacijski odbori bodo za vsako izmed teh postaj prispevali še okrog 700 tisoč din.

Za nemoteno elektrifikacijo teh goričkih krajev in njeno dokončanje v glavnem je potrebno, da soboški obrat elektro-podjetja pošlje na teren več kvalificirane delovne sile.

V Pertoči in Večeslavcih je daljnovod že zgrajen, sedaj pa napeljujejo omrežje. Kot kaže, bodo zasvetili že spomladi. Prihodnje leto bodo nadaljevali z gradnjo daljnovoda Rogašovci — Sotina — Serdica in odcepa v Otovce.

Pred pomladjo na soboških cestah

Maja-Dan prosvetarjev

(V Soboti bodo odkrili spominske plošče padlim učiteljem)

Osrednja in najbolj zanimiva točka zborovanja prosvetnih delavcev radgonske občine je bilo predavanje pedagoškega svetnika prof. Gustava Siliha, v drugem delu pa so bila na vrsti organizacijska vprašanja.

Prof. Silih je predaval o »celostnem pouku v osnovnih šolah«. Posegel je v zgodovino tega pouka, obrazložil šolsko reformo in ob koncu navedel še zagovore in ugovore glede tega pouka ,ki je že našel svoje mesto zlasti v prvih dveh razredih osnovne šole.

Prosvetni delavci radgonske občine so sklenili, da se bodo maja množično udeležili prireditev ob Prosvetnem dnevu v Soboti. V zvezi s 40. obletnico ZKJ bodo namreč tega dne odkrili v okrajnem središču spominske plošče padlim učiteljem, na programu pa so še: slavnostni koncert, ogled večjih podjetij in družabna prireditev. Posebno pozornost bodo posvetili ideološkemu izobraževanju članov. Program ZKJ bodo proučevali v treh skupinah: pri Vidmu, v Radgoni in Apačah.

-ika

Še o ženskem prazniku

V NAŠIH KRAJIH

Osrednja proslava ob Dnevu žena je bila **pri Gradu** predzadnjo nedeljo. Približno 100 žena se je zbralo v gostilni Krefft, kjer je bil letni občni zbor sekcije — zadružnic. O delovanju zadružnic v lanskem letu je govoril tov. Osterc, nato pa je tov. Černekova v kratkem orisala pomen uveljavljanja žena v domači zadrugi. Po zborovanju jim je KZ pripravila skromno zakusko.

»ero«

V Bučkovcih so pripravili proslavo pod vodstvom učiteljstva. O pomenu praznika je govorila Kosijeva. Mimo primernih deklamacij je bil na sporedu tudi nastop obeh pionirskih pevskih zborov. Posebno lepo in ubrano je zapel pionirski zbor višje osnovne šole pod vodstvom Popevnikove. Za pestrost programa sta poskrbela še godba na pihala in mali harmonikar Milan Košti.

Po proslavi je DPM povabilo žene, sodelavke iz NOB, na čajanko, kjer je tudi sodelovala godba. Čeprav je bila čajanka skromna, so prireditelji vendarle pokazali dobro voljo, ker so se v jubilejnem letu spomnili tudi naših zaslužnih žena. Nerazumljivo pa je, zakaj se nekatere povabljenih niso odzvale vabilu.

-ik

Čez 80 žena in okrog 100 šolskih otrok je prisostvovalo tudi na proslavi v **Hotizi.** O vlogi žene — matere v današnji socialistični družbeni ureditvi je govorila učiteljica Jožica Kutnjakova, ki opravlja svoje vzgojitelsko poslanstvo v tem kraju že od 1930. leta (tokrat je bilo med navzočimi ženami tudi mnogo njenih bivših učenk), o pomenu ženskega praznika pa še predsednik vaškega odbora SZDL. Proslava je zelo dobro uspela in hotiške žene si takšnih prireditev še želijo.

Kot prejšnja leta, so v Hotizi priredili tudi v tej zimi kuharski tečaj, ki ga obiskuje blizu 20 žena.

-sk

*

V nedeljo, 8. marca je bil **v Črensovcih** roditeljski sestanek s proslavo v počastitev Dneva žena. Ob koncu proslave so otroci obdarili svoje mamice s šopki prvih spomladanskih cvetlic. Žene-matere smo bile zelo presenečene, zato se za izkreno pozornost iz srca zahvaljujemo pionirjem in učiteljskemu zboru.

Žene iz Dol. Bistrice

O BUČKOVSKEM „KULTURNEM VOZLU"

Ali je to zdrava kritika?

Po občnem zboru bučkovskega KUD, kjer je bila najbolj pereča razprava o delovanju godbenega odseka, je pogosto slišati pripombe prebivalcev o potrebi požrtvovalnejšega in aktivnejšega dela domače godbe na pihala. Na tem zboru se je namreč razprava nanašala zgolj na podporo v znesku 60 tisoč din, ki jih je kapelnik godbe tov. Prelog prejel zato, da bi nabavil za šolsko mladino že uporabljene inštrumente in jo pričel tudi glasbeno vzgajati, kar je vsekakor pravilna poteza, saj je potrebno graditi predvsem na mladini, da bo znala nekoč pravilno gospodariti z društvenimi sredstvi.

Ali pa so pravilni predlogi bučkovske godbe, ki zahteva denarna sredstva, da bi z njimi dokupila manjkajoče inštrumente? Mnenje volivcev je precej drugačno. Godbeni odsek ima namreč tudi svoj dom, ki so si ga zgradili godbeniki in ga leta 1953 temeljito obnovili. V tem letu so nabavili za godbenike tudi enotne obleke. Največ sredstev je dobila godba od gospodarskih organizacij in podpornih članov. Kljub močno izboljšanim gmotnim pogojem pa godbeni odsek ni zabeležil vidnejšega napredka: kapelnik ni učil in dovolj strokovno vzgajal članov, njega tudi niso ubogali, društveni prepiri še vedno niso šli v pozabo, zadovoljstvo je le ob zvrhani majolki, obleke pri nekaterih članih niso služile samo določenemu namenu, društvene inštrumente so uporabljali tudi pri raznih domačih praznikih (godovnjaki, gostije in podobno), zaslužek godbenikov so potem delili po ključu: pol — pol itd.

Ljudje domnevajo, da bi društvo lahko pridobilo dovolj sredstev za nakup nekaterih inštrumentov ali pa bi za nakup imelo vsaj nekaj svojih sredstev, če bi člani godbe od takih postranskih zaslužkov odstopiti vsaj 25 odst., tako da se jim sedaj ne bi bilo potrebno boriti zato, da bi iztrgali skromna sredstva iz rok šolske mladine, sebi pa omogočili še nadaljuje zaslužkarsko početje.

Upamo, da bo novi upravni odbor prosvetnega društva, dopolnjen z razgledanimi tovariši, kos vsem svojim nalogam in da bo pokazal pravo pot napredka tudi znani bučkovski godbi.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

Avtomoto društvo v Križevcih pri Ljutomeru je doslej precej storilo za tehnično vzgojo mladine. Priredilo je že več tečajev za vozače — amaterje in traktoriste. Tudi v tej sezoni so pripravili takšen tečaj. Obiskuje ga 20 ljudi, največ mladincev. Prihodnji mesec bodo tečajniki pričeli s praktičnim vožnjami.

S. K.

POZDRAV NAŠIH VOJAKOV

Vojaka Tone Rot in Maks Zupančič (V. P. 8440) pozdravljata najboljšega kolega Karla Graha iz Korovec, kakor tudi druge prijatelje in pomurska dekleta. — Obema tovarišema v vojski pa tudi naša zahvala za poslane čestitke ob 10-letnici »Pomurskega vestnika.«

Roškerjeva sta odšla

Pred kratkim sta se odselila s Cvena pri Ljutomeru znana učitelja in javna delavca Justina in Janko Rošker.

Že pred vojno sta učiteljevala v Ljutomeru. Leta 1941 so ju Nemci odselili: najprej v Ljubljano, nato nekam na Gorenjsko, kjer sta morala živeti precej časa ločeno. Po vojni sta se vrnila v Ljutomer, leta 1948 pa sta odšla učiteljevat v Jankovrojstni kraj Cven. Zadnji dve leti je bil Janko Rošker upravitelj vajenske šole v Ljutomeru, Justina Roškerjeva pa upraviteljica osnovne šole na Cvenu. Vsa leta svojega službovanja sta bila zelo priljubljena med ljudmi. Bila sta vsestransko aktivna javna delavca. Janko Rošker je bil vsa leta predsednik Prosvetnega društva Cven, bil je občinski in okrajni odbornik in član več svetov pri ObLO. Uspešno je vodil tudi prvo KGS v okraju in si prizadeval za ustanovitev kmetijske zadruge na Cvenu. Aktivno je delal še v sindikalni podružnici društva učiteljev in drugih množičnih organizacijah .

Na sredi: Justina in Janko Rošker — mnogo uspeha v novem okolju!

Njuni ožji sodelavci in znanci želijo, da bi se v Celju prav dobro počutila, Justina v zasluženem pokoju, Janko pa na novem službenem mestu.

Dobili smo tole pisemce, ki so ga napisali učenci svoji bivši upraviteljici v slovo:

»Pred nekaj dnevi smo se poslovili od tovarišice upraviteljice Justine Roškerjeve. Odšla je v zasluženi pokoj. Učila je 33 let. Prestala je mnogo hudega, posebno med vojno, ko jo je okupator pregnal. V našem kraju je učila 14 let. Vsi smo jo imeli zelo radi.

Želimo ji še veliko zdravih dni in srečnih let.«

Učenci 4. razreda Osn. šole Cven

Pismo bralca od Grada

Nevarnost v avtobusu

Na račun avtobusne proge Sobota—Grad smo doslej že slišali precej pikrih, toda povsem opravičljivih pripomb. Mnogim je znano, da je ta proga ena izmed najtežjih v Pomurju. To trde tudi najboljši šoferji, ko vozijo po serpetinah okrog Grada. Zato je vsem potnikom nerazumljivo, zakaj avtobusno podjetje ne da za to progo primernejšega avtobusa, marveč le najslabše vozilo, ki je že povsem doslužilo. Pripetilo se je že večkrat, da je avtobus kod obtičal, pred nedavnim pa je zaradi tehnične okvare skoraj zdrvel s ceste v 3 km globok jarek. Le prisotnosti šoferja in srečnemu naključju moramo pripisati, da ni nihče od potnikov utrpel poškodbe.

Taka vožnja v starih avtobusih je v okolici Grada prav gotovo nevarna, zato pričakujemo, da bo avtobusno podjetje že v bližnji prihodnosti zamenjalo ta avtobus z ustreznejšim vrstnikom.

Tudi na sprevodnika letijo mnogi očitki, češ da je nevljuden, zadirčen in premalo pazljiv pri opravljanju svoje službe. Znan je primer, ko pri Gradu ni hotel sprejeti potnikov na postaji pri žagi, čeprav so bili med njimi celo dijaki, medtem ko so na naslednji postaji pri pošti lahko vstopili nekateri potniki. Čeprav je avtobus mnogo premajhen, bi moral sprevodnik le biti toliko uvideven, da bi sprejel na vozilo vsaj dijake, če že ne drugih Mislim, da tako postopanje s potniki na tej liniji meče kaj slabo luč na sicer renomirano avtobusno podjetje.

»ERO«

Vrč gre tako dolgo k vodi, dokler...

Na vprašanje, kako to, da so bivši vodilni uslužbenci elektrotehničnega podjetja »Blisk« v M. Soboti več kot dve leti neomejeno vladali v podjetju, zlorabljali svoje položaje ter oškodovali podjetje in skupnost za okrog 3 milijone dinarjev (točne številke o škodi bo dokončno ugotovila preiskava), ni povsem enostavno odgovoriti. Res je, da delavski svet v podjetju ni imel nobene veljave oziroma: bil je pod močnim vplivom posameznikov. Le tako si lahko razlagamo grobo zlorabljenje delavskega upravljanja, samovoljo in pijančevanje, ki je več kot dve leti rušilo ugled podjetja. Sicer pa je bil fakturist Bejek predsednik delavskega sveta, obratovodja Anton Lesjak predsednik UO DS (funkciji sta si izmenično predajala iz leta v leto), odločno besedo pa je imel tudi bivši direktor inž. Mirko Lah. Z omenjenimi ja vneto sodeloval in se okoriščal tudi delovodja Cipot in naposled tudi blagajničarka Olga Kelner.

ODGOVORNE NALOGE NOVEGA VODSTVA

Po drugi strani so pristojni činitelji dalje časa razpravljali o stanju v tem podjetju, ki je bilo nekakšna javna tajnost, vsakikrat ugotovili nove nepravilnosti, izostali pa so ustrezni ukrepi, ki bi vplivali, da bi se stanje popravilo. Prav nič spodbudno ni tudi dejstvo, da v podjetju ni ves čas bilo finančne kontrole. Nedvomno je, da ima elektrotehnično podjetje »Blisk« v M. Soboti zaradi pospešene elektrifikacije Prekmurja ugodne pogoje za razvoj in napredek, saj je edino podjetje na levem bregu Mure, ki izključno opravlja instalacijske napeljave in podobna dela. Dela je bilo zmeraj dovolj ali celo preveč. Res pa je tudi, da se je znašlo podjetje na »stranskem tiru« po krivdi prejšnjega vodstva in dela kolektiva, toda če bi vladal v finančnem poslovanju red in če bi bila primerna delovna storilnost, bi lahko govorili o brezhibnem stanju podjetja. Tako pa ... Čeprav izkazuje podjetje za lansko leto aktivno bilanco (po prodajnih cenah), bo moralo novo vodstvo skupno z novimi kadri, ki jih nameravajo pridobiti, dobro zavihati rokave, da bo lahko popravilo nastalo gospodarsko in politično škodo.

IN KONTROLA ELEKTRIFIKACIJSKIH ODBOROV?

O gospodarski in politični škodi pri elektrifikaciji Prekmurja so razpravljali tudi delegati na nedavni občinski konferenci SZDL Petrovci — Šalovci. Pomanjkljivosti, ki jih je povzročilo prejšnje vodstvo in del kolektiva podjetja »Blisk« po goričkih vaseh, ni bilo malo. Delegati so navajali tudi primere, da so dobivale kmečke žene v odsotnosti gospodarjev v podpis dobavnice, ki so vsebovale mnogo več materiala, kot so ga dejansko uporabili ali pa celo material, ki ga niti niso uporabili. Nekaj krivde bo tudi na posameznih elektrifikacijskih odborih, ki bi morali, če drugega ne, vsaj kontrolirati opravljeno delo. Da nekateri elektrifikacijski odbori niso bili povsem na mestu, priča primer blagajnika elektrifikacijskega odbora Stanjevci, ki je že v preiskavi. Tudi bivše občine (oziroma obe sedanji) niso nadzirale opravljanje elektrifikacijskih del. In če k temu dodamo ugotovitev »dosedanje preiskave, da inšpekcijski organi niso ukrenili kljub opozorilom ničesar, je slika še bolj popolna.

DOBROPIS V ŠKODO PODJETJA

Za poslovanje elektrotehničnega podjetja »Blisk« za časa prejšnjega vodstva je zelo značilen tudi primer, ko je podjetje opravljalo v svojo stroko spadajoča dela v dveh stanovanjskih blokih v Štefana Kovača ulici v M. Soboti. Gradbenemu podjetju »Sograd«, ki je izvajalo gradbena dela in sklenilo po ustrezni ponudbi za elektroinstalacijska dela pogodbo s podjetjem »Blisk«, je slednje pošiljalo režijske obračune. Končni obračun pa je pokazal, — ker je podjetje »Sograd« vztrajalo pri pogodbi na podlagi ponudbe — 600.000 dinarjev dobropisa v korist »Sograda«. Temu se nesmemo čuditi, saj so bile na režijskih obračunih, ki jih je podjetje »Blisk« pošiljalo kar na tekočem traku (dokler niso pri »Sogradu« posegli vmes), tudi takšne postavke: »Seja delavskega sveta — 8 ur...«, itd. Tudi popravilo avtomobila »Blisk« so zaračunali »Sogradu«, dalje dela, ki so jih opravili zasebnikom, itd. Vse to nam dovolj jasno pove, od kod naenkrat 600.000 dinarjev dobropisa v škodo podjetja »Blisk«.

ZGOVORNE ZNAČILNOSTI

Kot značilnost moramo omeniti tudi to, da podjetje »Blisk« pri razmeroma velikem prometu nima samostojnega knjigovodstva (te posle opravlja knjigovodski center), a tudi splošna evidenca je bila zelo pomanjkljiva. Ker je podjetje ves čas poslovalo z gotovino, prej omenjenim vodilnim uslužbencem ni bilo težko zaiti na stranpota in v objem gospodarskega kriminala. Preiskava je ugotovila, da je do zlorab in poneverb prišlo tako, da je podjetje izstavljalo elektrifikacijskim odborom račune za dobavljeni material in opravljene usluge, ki pa jih niso vpisovali v knjigo izdanih računov ali dajali v pogled knjigovodstvu. Račune je nato ta ali oni izmed vodilnih uslužbencev izterjal, denar pa so si vzajemno razdelili. Vse dokumente, ki bi jih kakorkoli bremenili, so seveda sproti uničevali. Neredki so tudi primeri, da je ta ali oni prodajal zasebnikom tudi material, denar pa je šel kajpak za pijančevanje ali kaj podobnega, saj je znano, da so prejšnji vodilni uslužbenci podjetja »Blisk« pogosto in vneto popivali in veseljačili. Pijančevali so tudi med delovnim časom, za kar so uporabljali avtomobil podjetja. Denarja jim ni nikoli zmanjkalo, pa četudi je znašal zapitek 20.000 dinarjev. Odnos prejšnjih vodilnih uslužbencev podjetja »Blisk« do družbene imovine kaže tudi primer z novim poltovornim avtomobilom, ki so ga v enem letu uničili, prav tako pa tudi motorno kolo.

RADIO M. SOBOTA

Četrtek: 17.00 — oddaja v madžarskem jeziku in obvestila; 17.15 — oddaja »Želeli ste, poslušajte«.

Nedelja: 12.00 — pogovor z volivci, lokalna poročila; 12.15 — »Želeli ste, poslušajte«; 13.00 — oddaja v madžarskem jeziku.

Torek: 17.00 — lokalna poročila in obvestila; 17.10 — oddaja v madžarskem jeziku.

Radio Murska Soboti prenaša dnevno spored RTV Ljubljane od 5.00 do 8.00 in od 15.00 do 23.00.

*

Obvestila:

Cenjene poslušalke in poslušalce obveščamo, da bo v nedeljo, dne 29. marca javna oddaja »Pokaži, kaj znaš« v kino dvorani kina Park v Murski Soboti ob 14. uri. Kino predstava, dne 29. bo zaradi tega namesto ob 15. šele ob 16. uri.

Te dni bodo vsi nastopajoči obveščeni.

Obveščamo vse poslušalce in druge državljane, naj svoja vprašanja z vseh področij družbene dejavnosti v našem okraju telefonično ali psimeno dostavljajo Radiu Murska Sobota, ki bo v nedeljskih oddajah »pogovor z volivci« organiziral emitiranje odgovorov najvidnejših okrajnih funkcionarjev.

*

Zaradi prevelikega števila naročnikov za oddajo »Želeli ste, poslušajte«, smo uvedli ob četrtkih ob 17.15 oddajo »Plošče po željah«. Cena posamezne plošče (solo) znaša 500 dinarjev, skupne pa 300 dinarjev. Za sleherno naročilo je potrebno predplačilo.

SMRT IN ŠE KAJ

— NA DOPUSTU

Na matičnem uradu v Apačah niso zabeležili v mesecu februarja nobenega smrtnega primera niti rojstva.

Na območju omenjenega matičnega urada je nekaj stev in po troje smrtnih primerov, le letošnji februar je čez 4300 prebivalcev. Povprečno je bilo na tem območju mesečno petero rojzanimiva izjema.

SPALNICO IZ TRDEGA LESA prodam. Naslov v upravi lista. M-252

ŠPORTNI VOZIČEK — skoraj nov prodam. Naslov v upravi lista. M-275

Mali OGLASI

RADIO »Braun«, v odličnem stanju, ugodno prodam. Ernest Jančar, Gor. Radgona, Jurkovičeva 10. M-253

POSAMEZNE DELE POHISTVA prodam. Kopališka 5, Murska Sobota. M-254

STANOVANJE NUDIM V MESTU dobrosrčni družini za čuvanje otroka. M-255

STRESNO KONSTRUKCIJO, 14 metrov z 2000 kosov opeke (biber), vse v dobrem stanju, prodam. Naslov v upravi lista. M-256

MALO POSESTVO, 1.16 ha, enodružinska hiša, gospodarsko poslopje in premičnine ter vinograd s sadovnjakom, vse v dobrem stanju, ugodno prodam. Elektrika in voda v hiši. Primerna za upokojenca. Oddaljenost 30 minut od Celja. Ivan Skorjanc, Tomšičev trg 3/I, Celje. M-258

ŠTEDILNIK, kuhinjsko mizo in stole, vse dobro ohranjeno, prodam. Naslov v ogl. oddel. PV. M-269

ŠPORTNI OTROŠKI VOZIČEK, dobro ohranjen, poceni prodam. Informacije v »Dobri knjigi«, Murska Sobota. M-270

VINOGRADNISKO GOSPODARSTVO GORNJA RADGONA sprejme v službo kravarja, vešča molže s potrebno prakso pri kravah-molznicah, za obrat Videm ob Ščavnici. Interesent naj se osebno prijavi na upravi podjetja. M-271

1500 kg DOBREGA SENA prodam. Josip Majerič, Murska Sobota, Gregorčičeva 34. M-243

3 ha POSESTVA VSEH KULTUR z gospodarskim poslopjem ter stanovanjem na lepi sončni legi prodam. Vprašati pri Francu Ermanu, Cagona 27, p. Cerkvenjak ali pa pri Janezu Gomilarju, Petanjci.

DEKLE do 35 let staro, vajeno kmečkih del, želim spoznati. Vdove ali ločene niso izključene. Ponudbe s sliko poslati na upravo lista. M-245

GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejme v dobro službo družina s 3 otroki v Ljubljani. Plača 5000 do 6000 — glede na znanje kuhe. Naslov v upravi PV. M-246

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM, v dobrem stanju, prodam. Vprašati v Sebeborcih št. 3, p. Martjanci. M-247

GOSPODINJSKO POMOČNICO k 4-članski družini za dopoldanske ure iščem. Naslov v upravi lista. M-249

KRAVO, staro 6 let, brejo, plug, mali in veliki voz na vzmeti, prodam. Ignac Žver, Dokležovje 62, p. Beltinci. M-248

TEMELJE ENOSTANOVANJSKE HIŠICE v Mikloš Kuzmiča ulici in nekaj gradbenega materiala prodam. Parcela je last SLP. Vprašati pri Ivanki Tivadar v novi gimnaziji, Murska Sobota. M-250

4 ha PRVOVRSTNE ZEMLJE za naložitev vinograda v Tešanovcih, prodam. Vsa zemlja se nahaja v eni parceli na malem gričku in v lepi sončni legi. Prodam tudi na majhne parcele. Informacije: Jelovšek, Tešanovci, p. Martjanci. M-251

S 1. aprilom sprejmemo v službo

SKLADIŠČNIKA-KLETARJA

Prošnje pošljite na upravo GOSTINSKEGA PODJETJA HOTEL »ZVEZDA«, MURSKA SOBOTA

ZASTOPNIKA-USLUŽBENCA za področje Veržej

iščemo

Kandidati naj vložijo prošnje na podružnico DOZ Murska Sobota

VREMENSKA NAPOVED

Za čas od 20. do 29. marca

Med 22. in 24. marcem močna ohladitev s padavinami. V nadaljnjem poteku več dni zaporedno lepo vreme, sprva slana, pozneje toplo.

»Agroservis« Murska Sobota sprejme takoj ali pozneje:

1 USLUŽBENCA Z ESŠ
3 KVALIFICIRANE AVTOMEHANIKE
1 KVALIFICIRANEGA AVTOKLEPARJA
1 SERVISNEGA MEHANIKA ZA TOMOS, TMZ
1 POMOŽNEGA DELAVCA

Komisija za imenovanje in odstranitev direktorjev podjetij pri **ObLO Lendava** razpisuje na podlagi 21. čl. zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ št. 52/57) mesto

DIREKTORJA

pri Trgovskem podjetju »POMURKA«, Lendava

Pogoji:

1. komercialist z višjo strokovno izobrazbo in 3 leta prakse na vodilnem mestu;
2. komercialist s srednjo strokovno izobrazbo in 5 let prakse na vodilnem mestu;
3. visokokvalificiran delavec trgovske stroke s 7 let prakse na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z opisom dosedanjega službovanja in dokazilih o strokovnosti je vložiti pri Občinskem ljudskem odboru Lendava do 31. marca 1959. O-274

KMETIJSKA POSLOVNA ZVEZA GORNJA RADGONA

sprejme v službo:

1. PREVZEMALCA ŽIVINE
2. GOZDARSKEGA TEHNIKA ALI LESNEGA MANIPULANTA

Pogoj pod točko 1.
izučen mesarske ali trgovske stroke z daljšo prakso v strokovnem prevzemu živine;

Pogoj pod točko 2.
daljša praksa v prevzemu in manipulaciji lesa.

Rok za ponudbe do 1. aprila 1959. — Nastop službe takoj.
O-266

Zdravstveni dom Lendava

razpisuje delovno mesto

MATERIALNEGA KNJIGOVODJE

Pogoji: srednja šolska izobrazba ali daljša praksa v knjigovodstvu.

Pravilno kolkovane prošnje vložite pri upravi Zdravstvenega doma Lendava najkasneje do 31. marca 1959.
O-268

Upravni odbor Obrtnega podjetja »Strojnik« v Murski Soboti

razpisuje delovno mesto

RAČUNOVODJE

Pogoji: samostojni računovodja, srednja strokovna izobrazba z nad 3-letno prakso v računovodstvu.
Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe 15. aprila 1959 ali 1. maja 1959. — Ponudbe pošljite do 1. aprila 1959.
O-260 **Upravni odbor**

KOMUNALNO PODJETJE TRŽIČ

(prej Podjetje za gradnje in remont Tržič)

potrebuje takoj

20 DELAVCEV ZA GRADBENA IN CESTNA DELA

Plača po akordu.
Za stanovanje in hrano preskrbljeno. — Javite se na naslov:

Komunalno podjetje Tržič, Trg Svobode 5.

O-259

Komisija za razpis mest uslužbencev pri **Veterinarskem zavodu v Murski Soboti** razpisuje delovno mesto

MOLZNEGA KONTROLORJA

za področje KZ Radenci in KZ G. Radgona

Pogoji: nižja kmetijska šola. — Prijave pošljite komisiji Veterinarskega zavoda do 1. aprila 1959. — Plača po uredbi.
O-265

OPEKARNA MENGEŠ — MENGEŠ PRI DOMŽALAH

sprejme v sezonsko zaposlitev

a) 10 NEKVALIFICIRANIH MOŠKIH
b) 25 NEKVALIFICIRANIH ŽENSK

Nastop službe pod a) in b) s 1. aprilom 1959.

Stanovanje za samske delavce zagotovljeno v podjetju. Plača po tarifnem pravilniku. — Vsa dela so normirana ali akordna.
O-267

Zdravstvena DEŽURNA SLUŽBA

Dežurni zdravnik v splošni ambulanti, dne 23. marca dr. Gregorc-Kastelic Anica.

Nočni dežurni zdravnik na domu od 23. do 29. marca dr. Miloš Borovšak, Kolodvorska ul. (bloki).

KRVODAJALCI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI V MURSKI SOBOTI

OD 9. do 14. MARCA 1959

Ludvik Tot, Ana Kocan, Karolina Sabo, Rozalija Marton, Štefan Sabo, Rozalija Tot, Štefan Kocan, Katarina David, Elizabeta Kasiš, Katarina Matjaš, Katarina Jakob, Marija Zag, Julij Šoš, Rozalija Tot, Katarina Zag, Janez Pal, Frančiška Križanic, vsi iz Dolme. Ana Poredoš, vsi iz Centibe. Karolina Obal, Brezovci; Mihael Košalin, Breznovci; Marija Titan, Krog (drugič); Apolonija Ferenčič (drugič), Murski Črnci; Ana Kaman, Murska Sobota (tretjič).

V imenu bolnikov se najlepše zahvaljuje za podarjeno kri transfuzijska postaja Murska Sobota.

ŠTEDILNIK — emajliran prodam. Štefan Barbarič, Lončarovci, p. Križevci v Prekmurju. M-272

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: Murska Sobota, Štefana Kovača 16 — Telefon 138 — Uprava: M. Sobota, Kocljeva ulica 7 — Telefon: 53 — Oglasni in naročniški oddelek: Štefana Kovača 16 — Telefon 138 — Naročnina četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tek. račun pri Komunalni banki, 1—365

M. Sobota, številka 605—70 — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

Komisija za uslužbenske zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Murska Sobota

razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

1. **PISARNIŠKEGA USLUŽBENCA**
   pogoj: končana administrativna šola s strokovnim izpitom
2. **PISARNIŠKEGA USLUŽBENCA v pisarni**
   pogoj: nižja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom
3. **ŠEFA KRAJEVNEGA URADA Cankova**
   pogoj: srednja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom
4. **STROJEPISKO II. ali I b razreda**
5. **2 RAČUNSKA REŽISERJA v davčnem knjigovodstvu**
   pogoj: nižja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom iz finančne stroke
6. **REFERENTA ZA DOHODKE OD PREBIVALSTVA**
   pogoj: srednja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom
7. **REFERENTA ZA DELOVNA RAZMERJA**
   pogoj: srednja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom
8. **ŠEFA POSREDOVALNICE ZA DELO**
   pogoj: srednja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom
9. **REFERENTA ZA GOZDNO EVIDENCO**
   pogoj: nižja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom
10. **REFERENTA ZA PRORAČUN**
    pogoj: srednja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom
11. **FINANČNEGA INSPEKTORJA**
    pogoj: srednja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom
12. **REFERENTA ZA NOTRANJE ZADEVE**
    pogoj: srednja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom
13. **3 MESTA PRIPRAVNIKOV za nazive II., III. in IV. vrste.**

Prošnje z zadnjim šolskim spričevalom in spričevalom o strokovnem izpitu ter življenjepisom vložite v 15 dneh po tej objavi.

Na podlagi 21. čl. zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ št. 52/57) razpisuje **komisija za razpis mest direktorjev podjetij pri ObLO Murska Sobota** mesto

DIREKTORJA

pri industrijskem podjetju »Proizvodnja kremenčevega peska« Puconci

Pogoji: rudarski tehnik ali srednja strokovna izobrazba s prakso v vodstvu gospodarske organizacije.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazi o strokovnosti in dosedanjem službovanju vložite pri ObLO Murska Sobota najkasneje do 30. marca 1959. O-263

Splošno gradbeno podjetje »KONSTRUKTOR« v Mariboru

sprejme večje število

ZIDARJEV

ZA SVOJA GRADBIŠČA V MARIBORU

Nastop službe 1. aprila in pozneje. Stanovanje in hrana zagotovljena. Plača in terenski dodatki po tarifnem pravilniku.

Javite se v personali podjetja od 6. do 14. ure.

Večje skupine naj predhodno pismeno javijo svoj prihod.

O-261

ZAHVALA

Vsem, ki so ob težki izgubi moje nepozabne, drage žene

VILME HUJS

roj. MALOK

počastili njen spomin, vsem, ki ste sočustvovali z menoj, ji darovali toliko cvetja in vencev ter jo spremili na njeno zadnjo pot, iskrena hvala.

Beltinci, Murska Sobota, Jurij ob Pesnici, Kranj, Domžale, Dol. Lendava, 17. 3 1959.

Žalujoči mož ŠTEFAN HUJS in ostalo sorodstvo

O-257

OBVESTILO

Na podlagi 16. člena Pravilnika za izvajanje Zakona o orožju (Ur. list LRS št. 28/54), obveščamo vse lastnike orožja, da se bo pričelo podaljševanje veljavnosti orožnih listov za 1959. leto.

Lastniki naj se 25. marca 1959 zglasijo na pristojni postaji LM, dvignejo predpisani obrazec, ga izpolnijo in dajo potrditi pri svoji lovski družini, do 1. aprila 1959 pa potrjenega vrnejo postaji LM.

Pregled orožja bo po tem razporedu:

1. V četrtek, dne 9. aprila 1959
od 8. do 10. ure na postaji LM Beltinci
od 11. do 13. ure na postaji LM Lendava
od 14. do 15. ure na postaji LM Dobrovnik
od 16. do 17. ure na postaji LM Prosenjakovci

2. V petek, dne 10. aprila 1959
od 8. do 10. ure na postaji LM Salovci
od 11. do 12. ure na postaji LM Grad
od 13. do 14. ure na postaji LM Rogaševci
od 15. do 16. ure na postaji LM Cankova

3. V soboto, dne 11. aprila 1959
od 8. do 10. ure na postaji LM Gornja Radgona
od 11. do 12. ure na postaji LM Slatina Radenci
od 13. do 14. ure na postaji LM Videm ob Ščavnici
od 15. do 17. ure na postaji LM Ljutomer

4. V ponedeljek, dne 13. aprila 1959
od 8. do 10. ure na postaji LM Moščanci
od 10. do 16. ure na postaji LM Murska Sobota

Lastniki orožja morajo ob določeni uri prinesti na pristojno postajo LM svoje orožje, kjer jim bo pregledano in podaljšana veljavnost orožnega lista.
O-264

Podjetje »PANONIJA«, industrija kovinske galanterije v Murski Soboti

proda po sklepu delavskega sveta

KOVINSKI OBDELOVALNI STROJ (STRUŽNICO)

Stružnica je model SSSR, srednjega tipa, razdalja med konicami 1.80 m

Stružnica je z ugrajenim elektromotorjem in potrebna popravila.

Interesenti se lahko zglasijo v podjetju vsak dan od 6.—14. ure ali telefonično na št. 63, najkasneje do 3. aprila 1959.

Tedenski KOLEDAR

Petek, 20. marca — Igor
Sobota, 21. marca — Benedikt
Nedelja, 22. marca — Vasja
Ponedeljek, 23. marca — Slava
Torek, 24. marca — Simon
Sreda, 25. marca — Minka
Četrtek, 26. marca — Maksim

KINO

MURSKA SOBOTA — od 20. do 22. marca ameriški cinemascopski film »Mister Roberts«; od 23. do 24. marca 1959 nemški film: »Vražji krog«; od 23. do 24. marca kitajski film: »San male Mei« in sovjetski film: »Sivi razbojnik«; od 25. do 26. marca italijanski film: »Vrnitev v življenje«.

LJUTOMER — od 21. do 22. marca češki film: »Pokorno javljam« Švejk (II); od 23. do 26. marca češki film: »Krakatit«.

GORNJA RADGONA — od 21. do 22. marca madžarski barvni film: »Moj ded in jaz«; od 23. do 26. marca jugoslovanski film: »Njih dvoje«.

LENDAVA — od 20. do 22. marca ameriški film: »Gog«; od 24. do 25. marca jugoslovanski film: »Naša se pota razidejo«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — 21. in 22. marca italijanski barvni film: »Plaža«, 25. marca italijanski zabavni film: »V znaku Venere«.

VIDEM OB ŠČAVNICI — od 21. do 22. marca glasbeni ameriški barvni film: »Veselo izkrcavanje«.

ZDRAVILIŠČE SLATINA RADENCI — od 21. do 22. marca ameriški film: »Tujec je pokfical«; 26. marca francoski film: »Krojač za dame«.

VELIKA POLANA — 22. marca jugoslovanski film: »Ni bilo zastonj«.

VERŽEJ — 21. in 22. marca jugoslovanski film: »Svojega telesa gospodar«; 25. marca jugoslovanski film: »Dve priznanji«.

Kočljivo vprašanje

NAŠ ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

Diplomatski razgovori, da ne rečemo — spori, okrog »nemškega vprašanja« trajajo že dokaj dolgo. Povsem nanovo so se začeli lanske jeseni, ko so Sovjeti predlagali demilitarizacijo Berlina, ki naj bi bil svobodno mesto. Sporazumi, ki so nastali okrog razdelitve Nemčije in sploh »nemškega vprašanja« kmalu po koncu druge svetovne vojne, bi potem nehali veljati. Zahodnim silam takšna rešitev tega vprašanja nikakor ni ugajala. V svojem predlogu so zahodne sile povezale vprašanje Berlina z nemškim vprašanjem. Menda so tedaj vsi pričakovali, da Sovjeti ne bodo niti najmanj prožni, toda zmotili so se, kajti Sovjeti so takoj odgovorili z novim predlogom, ki je do neke mere obsegal tudi vso tako imenovano »nemško vprašanje«. Predlagali so sklicanje konference predstavnikov vseh držav, ki so bile z Nemčijo v vojni. Ta konferenca naj bi bila v Pragi ali v Varšavi. Na konferenci naj bi sklenili mirovno pogodbo ob navzočnosti obeh nemških vlad. Toda če se spomnimo trmoglavosti, s katero Zahodna Nemčija še dandanes odklanja priznanje obstoja druge — Vzhodne Nemčije in temu stališču naklonjene politike še nekaterih drugih, je jasno, da ta predlog ni bil ugodno sprejet, toda dal je slutiti, da bo potrebno vnesti v razpravo okrog tega nemškega vprašanja, čim več je mogoče prožnosti.

Zanimivo je ob tem to, da so se v času, odkar je lani vzniknilo v središče svetovnega dogajanja prav to kočljivo vprašanje, srečali že mnogi predsedniki vlad, in da ta srečanja med predsedniki vlad in tudi drugimi pomembnimi državniki niso bila omejena samo na srečanje na Zahodu in srečanja na Vzhodu, saj je šel Mikojan v Ameriko in napovedujejo, da bo šel tjakaj tudi Hruščev, v Moskvo je šel Macmillan in slišalo se je, da bo obiskal to prestolnico tudi Eisenhower... Ob tem, da ne govorimo o srečanjih med Adenauerjem in de Gaulom itd.

Tako in preko not, ki so sledile, so se državniki in politiki o marsičem, vsaj delno, sporazumeli in so si s tem da so se pogovorili, tudi marsikaj pojasnili in tako omogočili strpnejše razpravljanje, ki se utegne končati z nekaterimi koristnimi sklepi. Že to, da na Zahodu zadnje čase predlagajo, naj se Srednja Evropa postopno razorožuje, čemur pravijo »razredčenje vojaških sil«, je dokaj pomembno. Če ne takojšnja odstranitev prisotnosti tujih vojsk, pa postopna odstranitev vojaških enot! Temu predlogu se pridružuje tudi predlog za uvedbo »varnostnih hodnikov«, ki naj bi potekali preko ozemlja obeh Nemčij, ČSR in Poljske. Ob vsem tem naj bi bila konferenca najvišjih že sredi leta in potem konference predsednikov vlad, ministrov itd. Postopno reševanje tega svetovnega problema, lahko rečemo — kar št. 1, vsekakor ne bo negativno, temveč prav obratno: kar najboljša rešitev.

Ves dosedanji razvoj razgovorov okrog »nemškega vprašanja« kaže isto, kar ugotavlja odgovor Jugoslavije na sovjetsko noto o predlagani konferenci, ki bi naj dosegla mirovno pogodbo z Nemčijo: izhod je v uveljavljanju miroljubne aktivne koeksistence, izhod je postopno sporazumno poravnavanje sedanjih spornih vprašanj. Ob tem je jasno, da je nujno potrebno omogočiti nemškemu narodu, da doseže svojo suverenost, neodvisnost in združitev. To pa je potrebno storiti tako, da bodo hkrati zagotovljene pravice nemškega ljudstva in življenjske koristi evropskih narodov. Treba je zagotoviti mir v Evropi in razvijati enakopravno sodelovanje med vsemi njenimi narodi. Ob tem je pač nevarno poskušati, da bi vsilili eni izmed obeh Nemčij družbeno ureditev, ki je pogodu eni izmed teh, oziroma enemu izmed obeh blokov. Če bo kdorkoli to poskušal, potem je to hujše, kot pa pustiti obe Nemčiji takšni, kot sta. Že samo to pa zopet govori v prid postopnemu reševanju tega vprašanja. Urediti je treba mnogo majhnih, včasih tudi zelo majhnih in velikih vprašanj, poleg največjega vprašanja, ki je: kako odstraniti sporno vprašanje Nemčije z dnevnega reda svetovne politike? Vsaka hitra ureditev tega vprašanja bi utegnila le še povečati težave okrog tega dela sveta, ki bi ob nesmotrnem ravnanju lahko postal žarišče svetovnega požara.

-or

SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT

ZAČETNI START — PRAV DOBRO

SOBOTA: KLADIVAR (Celje) 5:3 (3:0)

Nedeljska tekma, prva za prvenstvo v spomladanskem delu tekmovanja v okviru slovenske conske lige, se je končala na domačem igrišču s prepričljivo zmago Sobote 5:3 (3:0).

Igra je bila živahna v obeh polčasih. Domača enajstorica je domala ves čas prevladovala na sicer mokrem in ne preveč ugodnem igrišču. Zmago je povsem zaslužila. Lahko bi rekli: zmaga je prišla predvsem zaradi požrtvovalnosti posameznikov in moštva kot celote. Bila pa bi lahko še bolj prepričljiva, da so domači izkoristili vse možnosti za gol in da ni proti koncu močno odpovedala domača obrambna vrsta, ki je bila v prvem in vse do vodstva 5:0 v drugem polčasu (vodstvo, ki je že kazalo na obzorju katastrofo za goste) tako rekoč nepremagljiv zid, od katerega so se uspešno odbijali redki napadi gostujočega napadalnega kvinteta, a je v drugem delu II. polčasa dopustil nekaj solo akcij pred domačimi vrati, solo akcij, ki so se sprevrgle tudi v tri gole za Kladivarja. Domači napad je v splošnem opravičil pričakovanja, pa tudi obramba, če odštejemo zadnjih dvajset »črnih« minut igre. Gostje so pokazali na oko lepo in tudi tehnično dobro igro, ki pa je bila tudi vse ob neučinkovitem napadu, ki ni dal organizirano niti enega gola, pa tudi obramba se je večkrat »krhala« ob nenadnih napadih domačega moštva (položaja očitno ni mogel rešiti v vratih gostov niti dober znanec Sobočanov — Bencik, ki tokrat ni pokazal nič posebnega, ko je po dveh prejetih golih zamenjal Cafuto).

Gole za Soboto so dali: Milenkovič, Maučec, Maučec v I., Sečko in Maučec v II. polčasu. V domačem moštvu so igrali: Đurinek, Rantaša, Babič, Dozet, Skalar, Norčič, Sečko, Zelko, Milenkovič (Erjavec), Maučec, Majtašec.

Sodil je Pliberšek iz Maribora — objektivno.

S. K.

Lestvica:

Rudar	12	9	2	1	35:16	20
Branik	12	9	1	2	40:13	19
Maribor	12	7	4	1	26:16	17
Ljubljana	12	5	3	4	21:19	13
Izola	12	4	5	3	17:18	13
Kladivar	12	5	3	4	25:25	12
Sobota	12	5	1	6	46:38	11
Krim	12	5	1	6	21:19	11
Grafičar	12	3	5	4	19:24	11
Triglav	12	3	3	6	19:24	9
Slovan	12	0	3	9	11:37	3
Jesenice	12	1	1	10	13:43	3

ROKOMET OSVAJA POMURJE

Pred prvenstvom „presenečenj"

Dosedanje delovanje Rokometne podzveze za Pomurje je bilo osnovano na pravem amaterizmu, ki je od svojih članov zahteval mnogo pravega športnega poleta. Ne smemo pozabiti, da je bilo dosedanje delo opravljeno brez dinarja dotacije, ki pa so jih bile dosedaj deležne pretežno vse glavne športne organizacije. Edina finančna pomoč je prišla od RZS. Z njo so krili stroške sodniškega in trenerskega tečaja, ki sta bila prirejena v letošnjem januarju. Od teh tečajev pa si naša podzveza mnogo obeta.

Na prvi letošnji skupščini RPP so sprejeli predlog o ustanovitvi zbora sodnikov in zbora trenerjev. Prvega vodi kot predsednik Janez Cigan, drugega pa Slavko Svatina. Oba zbora, zlasti še trenerski, bosta morala postati glavna inciatorja za ustanavljanje novih rokometnih žarišč v pokrajini. Tudi čim večja množičnost, je ena glavnih nalog. V rokometne vrste bodo skušali pritegniti zlasti čimveč pionirjev. Zato bodo pred vsako tekmo za prvenstvo morali obvezno igrati tudi pionirji.

Ena letošnjih največjih nalog bo prav gotovo sodelovanje v mariborski podzvezi oziroma v republiški ligi. Možnosti za sodelovanje na republiškem tekmovanju posreduje tudi republiško prvenstvo TVD »Partizan«. Okrajna zveza »Partizan« bo morala poslati na to tekmovanje pokrajinsko reprezentanco, ki se lahko, če bo zasedla prvo ali drugo mesto, uvrsti tudi v zvezno rokometno ligo. Letos bodo predvidoma izdali tudi brošuro o razvoju rokometa v Pomurju.

Sklepe te skupščine so že začeli uresničevati. Prve prijateljske tekme so že bile in so že tudi prinesle prva presenečenja. 29. marca se bo pričelo tekmovanje za prvenstvo RPP, ki bo, kot kaže, prvenstvo presenečenj, saj nam takšno slutnjo vsiljuje tudi zmaga moštva ESS nad doslej nepremagljivim »Partizanom«. Prva tekma, ki jo bodo gledali Sobočani, bo med »Partizanom« iz Beltinec in moštvom ESS.

-rr

Soboški judoisti v Mariboru

PRVE BORBE

Judoisti soboškega »Partizana« so se preteklo nedeljo udeležili v Mariboru večjega tekmovanja, v katerem so sodelovali vsi uveljavljeni klubi s Štajerske. To je bil prvi njihov javni nastop pred tujim občinstvom in hkrati — prve borbe z resnim nasprotnikom. Tekmovanje je bilo prirejeno v počastitev 40. obletnice ZKJ.

Za naše barve so nastopili: Mirko Tuš, Aleksander Siftar, Robert Drvarič in Evgen Miholič. Uspešen je bil samo Tuš, ki je zmagal v obeh prvih borbah, medtem ko je v drugih dveh zgubil. Če upoštevamo, da je bil Tuš v tej igri šele novinec, je to prav gotovo lep uspeh. V drugih dveh igrah se je namreč srečal z mladinskim prvakom Štajerske in prvakom srednje kategorije Maribora, pa zato ni čudno, če jima je kot igralec, ki se je prvič resno pojavil v areni, podlegel.

Strokovnjaki, ki so sodelovali v žiriji, napovedujejo Tušu lepo prihodnost v tem športu, saj se je že v prvih igrah izredno dobro izkazal. Požrtvovalno pa so se borili tudi drugi naši predstavniki, vendar pa jim je žreb določil prehude nasprotnike.

LOJZE FOSNARIČ V SOBOTI

Med polčasom nedeljske nogometne tekme (Sobota — Kladivar) je bil na soboškem igrišču tudi tek na 1000 metrov — torej prvi letošnji lahkoatletski nastop v Pomurju. V teku je sodeloval tudi državni mladinski prvak Lojze Fosnarič (»Kladivar« Celje). Doseženi so bili kar ugodni rezultati kljub mokri stezi in deževnemu vremenu: Lojze Fosnarič 2:45,0, Janez Kovač (Sobota) 2:47,0, Mirko Šeruga (Sobota) 3:02,2 itd. Sodelovalo je pet tekačev.

-sk

Nadaljevanje

Na poti do Lune

Po raznih virih priredil za naše bralce VIKTOR ŠIREC

Ti so menili, da je »premlad in predober otrok«, da bi lahko bil oče V-2. Toda kmalu so zvedeli, da je Herr Wernher von Braun najboljši del vojnega plena. Nič čudnega torej, če je postal Herr nemudoma Mister.

Nič čudnega torej, če je Mister von Braun slavljena oseba v ZDA, če ima vodstvo nad proizvodnjo dirigiranih izstrelkov, če si od njega obetajo zmago nad sovjetskimi prizadevanji... In s tem v zvezi je znamenita tudi letalska baza Cap Canaveral. Ta baza je popolnoma opremljena za najrazličnejše poizkuse, a oprema stane 222 bilijonov dinarjev. Izgleda tako, kot smo si takšno bazo predstavljali, ko smo čitali Julesa Vernea. Radarski stolpi najrazličnejših oblik, visoke rampe za lansiranje projektilov, kontrolni stolpi, naprave. To daje vtis vsemirskega pristanišča, ki bo v času medplanetarnih potovanj prav tako prometno, kot so danes najprometnejša pristanišča.

Baza Cap Canaveral je prav tako komplicirana kot sestava projektila. To je industrijska kooperativa na prostoru šest tisoč hektarjev, v kateri sodeluje mnogo različnih podjetij. Razna nasprotja, konkurenčnosti, rivalstvo in podobno je dovedlo do tega, da vodi to bazo general, torej vojak. To pa je tudi razumljivo, če cemo, da ima ta baza predvsem vojaške naloge.

V široki okolici Capa Carnevala so se ljudje naleteli »projektilne mrzlice«. Povsod se pogovarjajo izključno o projektilih, o raketah najrazličnejših vrst, o njihovih namenih, moči, učinku... Otroci se igrajo z raketami, starši jih gradijo in si s tem služijo kruh. Neki ženski klub so imenovali »Gospe projektilke«. Vsak novi projektil da ime nekemu novemu hotelu ali restavraciji...

Vhod v bazo straži močna straža. Ta pregleduje vsakogar, kdor hoče vsopiti. Dovoljenje za vstop imajo samo tisti, ki so tam zaposleni. In v bazi je posebno vzdušje: za ograjo vrvijo ljudje okrog hangarjev, laboratorijev, stolpov za izstreljevanje raket, prikolice vlečejo polozene rakete, radarji se obracajo in kontrolirajo nebo, elektronski možgani izračunavajo pot, po kateri se bodo gibale vodene rakete. V delavnicah pretvarjajo zrak v 25 tisoč kg tekočega kisika dnevno. Tu je tudi telemetrijska antena, visoka 24 m, edina zveza z vodeno raketo, ko je že izstreljena v vsemirje. Njene ploščadi se širijo v premeru 20 m. Malo dalje dela človek s 53 ovoji obarvane žice, ki se pripravljajo za delo velikega računarja in napovedujejo eksplozijo medkontinentalnega projektila. Povsod se gibljejo ljudje, povsod se bleščijo rakete in kovinski blesk je tako kot blesk smrti na preži.

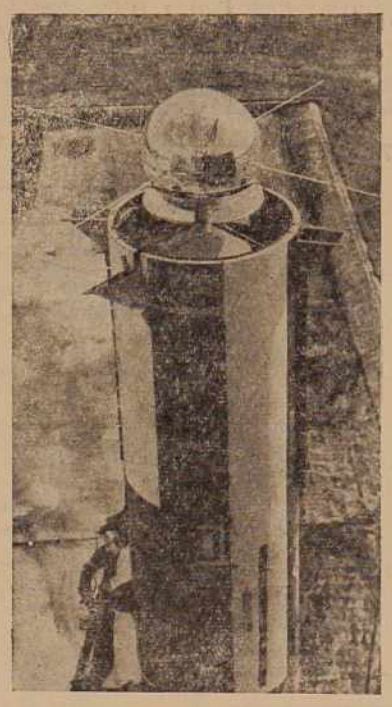

Na vrhu rakete je prav lahko montirati atomsko ali hidrogensko bombo ali pa majhen ali velik umetni satelit. Za satelit je potrebna močna tristopenjska raketa, medtem ko je potrebna za atomsko bombo manjša raketa. To je tudi vsa razlika. Na sliki: Na eni izmed ameriških medplanetarnih raket so montirali enega izmed prvih satelitov, ki so jih Američani po dolgem brezuspešnem trudu le uspeli poslati v krožno pot okrog Zemlje.

V kontrolnem centru je tisoč svetilk in tokovnih krogov, ki oblikujejo časovni generator. To je elektromehanična ura vsemirskega stoletja. Ta ura daje točen čas v tisočerih delih sekunde. Torej, natančnost do skrajnih meja, ki jo posreduje množica instrumentov, in še ni izključeno, da se bo karkoli zgodilo, kar je sicer ni bilo predvideno — kljub vsej natančnosti.

Vse izračunavajo avtomatsko. V času izstrelitve projektila začne letalo B-47, opremljeno z radarom in televizijo, čistiti poligon in javljati centralni kontroli položaj vsake ladje, ki je v tej coni. Dvomotorni Conver 340 kroži nedaleč od obale in oddaja niz specialnih telemetrijskih frekvenc. Z njihovo pomočjo prenašajo projektili šifrirana poročila v stotine malih občutljivih instrumentov, ki sporočajo znanstvenikom tisto, kar hočejo vedeti o delovanju rakete. Dovolj je, da se vmeša neka druga radijska postaja in projektil krene s svoje poti. Tako je predlanskim radijska postaja z Gusbeja na Labradoru zmotila uspešne poskuse vodenih izstrelkov ameriškega letalstva. Na otočnih postajah vzdolž poligona so prav tako antene in radarski stolpi. Ti spremljajo projektil v času, ko drvi nad njimi, da ga uničijo v primeru, če se izgubi z določene poti.

V varljivo dolgočasni atmosferi bunkerjev se čas počasi giblje. Ljudje v Capu Canaveralu, v zaprtem krogu televizijskega ekrana, opazujejo in proučujejo let projektilov. To so prijetne in neprijetne lekcije, ki morajo naučiti ljudi našega časa ustvariti let let v vsemirje.

Toda takšnih baz, kot je Cap Canaveral, je na svetu več ,le da o njih malo ali pa nič ne vemo. Zlasit iz Sovjetske zveze ni nobene vesti, razen ob določenih dejanjih.

In če bi te baze začele delovati kot vojni stroji?

Bojan Šinko

MRLIČ V AVTU

22

Po kavi je vzel detektiv iz predala pisalne mize poslanico Isaaca Parkerja in jo razgrnil pred seboj. »Tako je pri našem delu,« je dejal, »in pogosto minejo tudi cele noči, da ne zatisnemo očesa. Marsikdo pa seveda popolnoma napačno meni, da se nam detektivom dobro godi. Nikar ne mislite, da bom šel, potem ko se seznanimo z vsebino poslanice gospoda očeta naše dame, k počitku. Lahko se namreč zgodi, da se bo medtem dr. Krauss že osvestil, in ko bom zaslišal njega, se lahko pripeti spet kaj novega.«

»Ali nas boste vzeli s seboj, če vas bodo poklicali iz bolnišnice?« je vprašal Onič.

»Rade volje,« je odvrnil inšpektor, »če ne boste preveč potrebni počitka.«

»Kar zadeva mojo osebo,« je pripomnil Barrymore, »sem se v Rimu že skoraj vsega odvadil, tudi spanja. Zanima me, kaj je storil moj rešitelj, da ni podlegel etru. Kaže, da je vajin švicarski prijatelj, gospodična Parker in gospod Onič, korenjak brez primere.«

»Najin prijatelj je kot bivši aktivni športnik zelo odporen proti vsemu, kar je za navadne smrtnike pogubno. Poleg tega je zelo bistroumen.«

»Gospoda, oddaljili smo se od predmeta našega razgovora,« je dejal Padovani. »Prisluhnimo sedaj poslanici moža, ki navzlic vsemu ni pozabil na človeštvo in njegovo blaginjo. Mene zanimajo le posamezne podrobnosti, ki bi utegnile razjasniti vzroke njegove ugrabitve in dogodkov, ki so sledili. Zanimivo je, da je napisal g. Parker svojo poslanico šele pred kratkim, med svojim bivanjem na otoku Capri, kakor da bi slutil, da mu preti nevarnost.«

Hotel je izročiti poslanico Syl, toda ta ga je, potem ko si je obrisala solze, ki so jo premagale, s kretnjo pozvala, naj jo prečita sam.

»Kakor želite,« je z mehkim glasom dejal detektiv, vesel, da ni izzval hujšega izbruha žalosti, kakršen je pri nežnih bitjih ob podobnih priložnostih v navadi. Priznati si je moral, da je Syl predobro vzgojena, da bi preveč očitno razkazovala svoja čustva.

To mu je tudi zelo ugajalo. Nič ni bolj sovražil kot ženske živčne izbruhe.

»Moja najdražja Syl,« je začel brati, »to pismo Ti bodo izročili le v primeru, če mi bo kaj preprečilo, da bi izvršil nekaj, za kar se mi zdi vredno živeti in umreti. Te moje vrstice preveva le ena moja želja, in sicer ta, da bi bila tudi po moji smrti enakih misli kot za mojega življenja. Zato vem, da ne boš prav nič oklevala, če bi prišla stvar tako daleč, in četudi bi morala žrtvovati tudi polovico mojega imetja za uresničitev mojega življenjskega dela. Prosim, objavi vsemu človeštvu v tisku, radiu in televiziji vsebinsko bistvene izvlečke naslednjega:

,Vedno sem gojil upanje, da bom ustvaril v življenju nekaj trajnega. Res je, da sem na polju jedrske fizike in njenega razvoja prispeval marsikaj novega in trajnega, čeprav se nisem uvrstil v anale znanosti kot odkritelj elektrona ali česa podobnega. Tudi pri izdelavi vodikove bombe, ki je eksplodirala na Pacifiku, sem sodeloval in sem z nekaterimi novimi odkritji celo pospešil njeno izdelavo. Zamisel o kobaltni bombi pa se je rodila v moji glavi. Taka bomba bi obstajala iz vodikove bombe, obdana s plaščem iz kobalta in niklja. Eksplozija takšne bombe bi povzročila radioaktivni prah, ki bi se ohranil aktiven skozi sedem let in ki bi, podobno kakor oblak prahu ob eksploziji vulkana Krakatau leta 1883, lahko dvakrat do trikrat obšel zemljo. S takšno bombo oziroma več takšnimi bombami bi mogli uničiti vse življenje na zemlji in bi takšna bomba nujno predstavljala idealno samomorilsko orožje za vse človeštvo. Samo blaznež, ki bi istočasno razpolagal s sredstvi moderne velesile, bi lahko prišel na idejo in dejansko izdelal takšno bombo. Načrte za takšno bombo sem dokončal dva dni pred odhodom z otoka Capri in ko to pišem, še niti ne vem, če bom svoje sodelavce in predpostavljene v Atomic Energy Commission — AEC in v Los Alamosu sploh seznanil z njimi. Kajti kdo mi lahko zagotovi, da človeštvo danes ali jutri ne bo rodilo takšnega fanatičnega in krvoločnega blazneža, kakršen je bil po moji sodbi Hitler. Če bi slednji posedoval takšno bombo, kakršna je kobaltna, se ne bi prav nič pomišljal uničiti vsega življenja na zemlji, ko je videl, da je njegovih sanj o nemški nadvladi v svetu za vekomaj konec. Toliko o mojih dosedanjih znanstvenih ustvaritvah v življenju.

Omeniti pa moram še svojo poslovno dejavnost, ki sem jo zadnje čase zaradi prezaposlenosti pri znanstvenem delu precej zanemaril. Nekatere izmed družb, ki sem njihov soustanovitelj, se bodo skupno z mojo lastno tvrdko uveljavile kot učinkovite proizvodne zveze in bodo nedvomno doprinesle k izboljšanju industrijskih odnosov. Usoda pa me je obdarovala z velikim bogastvom, za katerega želim, da bi bilo uporabljeno v boljše in višje namene.

S tem, kar sem v življenju dosegel, pa nikakor nisem zadovoljen. Narobe, zdi se mi, da nisem človeštvu le premalo koristil. Zdi se mi celo, da sem mu s svojim znanstvenim delom tudi škodoval. Problem naše generacije obstaja v tem, da bi odpravili vojno kot sredstvo za urejanje odnosov med narodi in državami. Združeni narodi se v okviru OZN zelo bore za razorožitev, toda to po mojem mnenju še ni dovolj. Prav zato pa še vedno obstaja nevarnost, da bo bodoča svetovna vojna do temeljev uničila našo civilizacijo. Narodi bodo začeli na miren način reševati medsebojne spore šele takrat, ko bodo rešeni strahu pred vojno. Izsledki znanosti pa so rušilna sredstva privedli do skrajne stopnje in z njimi tudi strah človeštva pred uničenjem. K temu sem, kot že rečeno, tudi sam prispeval in prav zato si hočem še pred svojo smrtjo pomiriti vest.

Niti najmanj nisem namreč prepričan v to, kar trdijo nekateri moji tovariši na polju jedrske fizike. Tako je na primer na nedavni generalni skupščini Mednarodnega časopisnega instituta kot gost govoril tudi Sir G. T., nosilec Nobelove nagrade in eden najvidnejših jedrskih fizikov na svetu. Po njegovem mnenju je težko izzvati reakcijo, ki je osnova eksplozije vodikove bombe. Toda potem, je rekel dalje Sir G. T., ko je že do nje prišlo, seže ta reakcija zelo daleč okrog sebe in je le težko izračunati obseg učinka. Maksimalna energija, ki se lahko sprosti v atomski bombi, se da izračunati z Einsteinovo formulo, toda do sedaj izdelane atomske bombe so lahko sprostile le en del vseh teh teoretičnih možnih učinkov. Zato, je dejal Sir G.T., je tudi prišlo že pri prvi eksploziji vodikove bombe na Pacifiku do tega, da se je izkazala eksplozija bolj učinkovita, kot so pričakovali. S tem pa so bili presenečeni samo vojaški krogi, kajti fiziki so kaj takega lahko pričakovali.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je Sir G. T. s poudarkom ugotovil, da do eksplozije zemeljske krogle zaradi eksplozij vodikovih ali drugih bomb ne more priti. Pač pa pravi, da je mnogo večja nevarnost zaradi inficiranja celotnega ozračja ali vode na zemlji, s čimer bi postala radioaktivna in nevarna za človeka.

Že vodikova bomba je po mnenju Sir G. T. kot uničevalno orožje premočna in uporabljiva samo v teoretične namene, kajti za vojaške in strateške namene uranova bomba popolnoma zadostuje in je zato treba ocenjevati izdelavo vodikovih bomb samo s psihološkega gledišča hladne vojne.

Iz vsega tega sklepa omenjeni znanstvenik, da je glede na stopnjevano uničevalno sposobnost teh novih orožij nastopil v oboroževanju nekak vrhunec, kajti moderna vojna med dvema silama ali blokoma, oboroženima z atomskimi vodikovimi bombami, bi pomenila isto kot uničenje obeh bojujočih se strank in še skrajno ogroženje vsega človeštva. Po njegovem mnenju bo strah pred atomsko vojno končno vendarle preprečil bodoče vojne in bi zato morali že vojno v Koreji smatrati korak nazaj k bojevanju, omejenem na tako imenovano ,klasično oborožitev.'